

VÁROSUNK

GYOMAENDRÖD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

Ára: 100 Ft

X. évfolyam 9. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományőrző folyóirat * **2003. szeptember**

Pannonhalma 2000-2003

Őrizzetek meg, akik szerettek,
el ne tévedjek,
el ne tévedjek, haza érhessek.
Haza érhessek, eltévedt gyermek,
ahol még várnak.
Ahol még várnak, oda találjak.

(Csontos Vilmos: Őrizzetek meg)

Gyermekkoromban mindig irigyeltem azokat, akik ugyanabban a házban éltek, ahol dédszülei is, hozzájuk képest gyökértelemnek éreztem magam. Sokat küszködtem azzal, hogy hová tartozom. Hiszen 1956 után „messziről” vetődünk Endrődre.

Azóta már tudom, ki vagyok, hol is vannak a gyökereim. Ha éhes vagyok, eszem, ha szomjazom, találok inni valót. Ha szellemi táplálékra van szükségem, ott vannak a könyveim, barátaim, diákjaim, s a millennium (2000) óta minden nyáron mostmár a Rákóczi Szövetség szervezésében **Pannonhalmán a Kárpát-medencei magyar történelemtanárok találkozója**. Ódacsaltak a fiatal szervezők (mindannyian lehetnének a tanítványaim) a meghirdetett címeikkel: **Millenniumi Számvetés, Hullámtérben - a magyar XX. Század, a hagyományos értékek válsága**.

Csodálatos középkori környezetben, a bencés diákok kollégiumában, előadásaink a Telemi-teremben, a határon túli tanárokkal együtt mi, **Maradék Magyarország** képviselői a múlt-jelen-jövő gondolataival a vállunkon egy hétig nagyon jól érezzük magunkat. Bár tudjuk cselekvőképességeink határát, néha mégis rajtakapjuk magunkat az álmodozáson.

Szinte minden előadótól tanultam valamit. **Tökéczki Lászlótól** a középosztályban való hitem megerősítését, **Rókusfalvy Pál** az értelmiség küldetés-tudatának szerepét olyan erőteljesen bizonyított, hogy mindannyian hitünk - legalábbis az előadás alatt - **sors-alakító** szerepünkben. **Kopp Mária** doktornő a magyarok lelkiállapotának elemzésekor a lelki egyensúly alapvető tényezőjeként az önzonosság-tudatot (identitás) adta meg, akkor érezzük magunkat jól a világban, ha békében vagyunk önmagunkkal. A kényszerű kis és nagy megalkuvásaink mennyi erőt vesznek el életünkéből! **Éry Kinga** ré-

gész a magyarság etnikai képéhez megerősítette, hogy **kettős gyökereiket igazolnak a leletek**. **Prof. R. Várkonyi Agnes** a Rákóczi évforduló méltó megemlékezéséhez segített hozzá csodálatos személyiségeivel, **Földesi Margit** fiatal kutató-tanár megnyugtató benünket, hogy a jövő tanáregyéniségei is tisztán látják - adják át a **megszállók erkölcsét a II. világháború után**. **Kondor Katalintól** a gyors észjárását, harcolni tudást irigyeltem meg, a Terror Házána igazgatóhelyettesétől az önbizalmat. De jó volt Makovecz Imre fiatal tanítványát hallani, hogy az építészek között is ott vannak a hagyományos értékek tisztelői!

Az esti programok / filmek, színdarabok/ mellett a nagy beszélgetések és a játékok a legkedvesebbek élmények. A kapott helyzetgyakorlatokat rögtönözni kell, az ilyenkor **mosolyra/sírásra fakasztó érveinkhez** összeszedettség kell, mert a fiatal rákóczi szervezők egy évig gyűjtik ötleteiket:

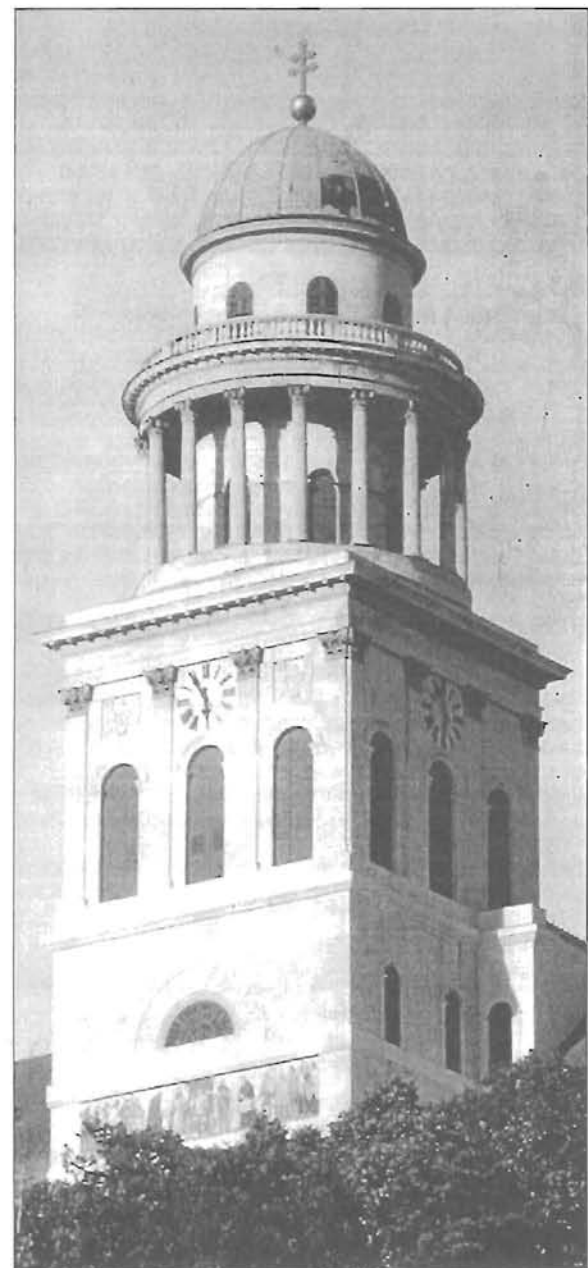
- Szent László király és jelenlegi külügyminiszterünk ütköztessék érveiket a kettős állampolgárságról
- Árpád fejedelemről próbálja megvenni az ukrán maffia Kárpátalját
- Román szempontból érveljenek az erdélyiek az EU-csatlakozásról
- A 210-es (!) ügynök bizonyítsa be a KGB-nek, hogy ő a Szu felosztásán dolgozott.....

Az első pannonhalmi találkozó dobhentem rá, hogy az én érmelléki és kárpátaljai-beregi gyökereimmel sem tudom tökéletesen megérteni a határon kívüli létet. Bármennyire is akarom évek óta a magyarságérzésemet átadni diákjaimnak, én magam rácsodálkoztam, hogy a felvidéki fiatal tanárok megzenésített versei ugyanazok a költemények, amelyeket én is nagyon szeretek. Hát így belénkgyökeredett Trianon! Én is manipulálható vagyok?

Itt minden dal egy többlettartalmat kapott! Csodálatos dallamokkal kiénekeltek legalább rövid időre a határon kívüliek (nemmagukválasztotta) sorsát. Tompa Mihály A gólyához írt verse Pannonhalma hegyéről minden évben megérint mindenkit:

„Neked két hazát adott végzeted,
Nekünk csak egy volt, az is elveszett.”

Ricsey Edit

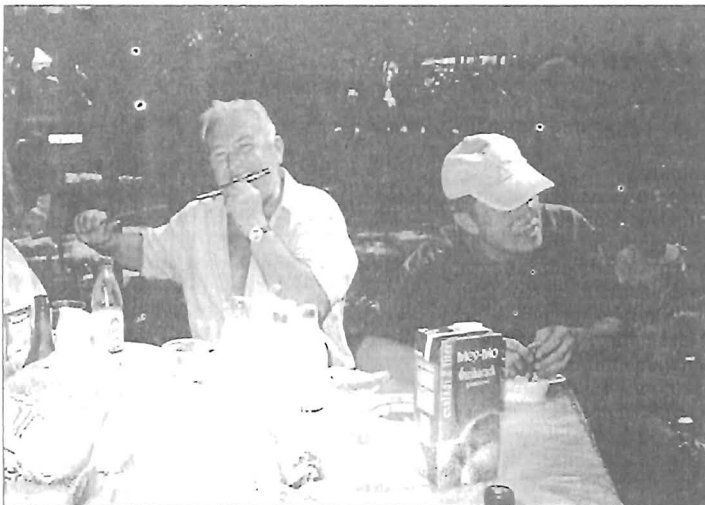
Önnök joga van tudni...

Szent István napi ünnepség városunkban

Harmadik éve, hogy az endródi településrészen nagy sikerű, minden korosztályt kielégítő szép ünnepségsorozat került megrendezésre Szent István ünnepén. Hogy is kezdődött? A Barátság Sportegyesületért Alapítvány néhány kurátora gondolt egy nagyot, a Millennium évzáró időszakában, és a gondolatot tett követte. Szép, bensőséges, de sokkal szerényebb keretek között volt az első év ünnepe, de egy biztos, örökké emlékezetes marad. Az a sok-sok ember a gyönyörű zöld gyepen, a gyermekek önfeledt hancúrozása, a felnőttek víg kedve, a sport élet támogatóinak kitüntetése, a neves zenészek és énekesek, mind arra voltak, hogy szépen ünnepeljen a nép, mindenki érezze jól magát. Nyilvános új kenyér szentelés, cipó osztás, és az esti tűzijáték tette fel akkor is a koronát az ünnepi eseményekre. Ez volt a kezdet! Immár, két éve.

A következő évi, azaz a tavalyi rendezvény már sokkal nagyobb méretű volt, de az ideje! Minden elképzelést, várakozást felül múlt. Az ünnep előestéjén már elkezdődött a mulatozás. Neves énekesek, zenészek gondoskodtak a jó kedvről, bál volt a gyönyörű, csillagos augusztusi éjszakában, az endródi ligetben! Az ünnep napján a nemzetközivé nőtt halfőző verseny közel nyolcvan résztvevővel, az új kenyérszentelés, a cipóosztás, a népitáncosok, a Suttymba zenekar, a mazsorettek, no és a legerősebb ember jelzővel illetett Fekete László vezette kötélhúzás, mind-mind a nagyérdeműt szolgálta. Jól érezte magát mindenki. Az Önkéntes Tűzoltók is nagy örömet okoztak a gyermekeknek; a katasztrófavédelem egyik járműven kedvükre csúszkálhattak, szívesen álltak még sorba is ezért a mulatságért.

A késő esti tűzijáték mindnyájunk csodálatára rászolgált.

Nagyon sok nevet fel kellene sorolni, akik nagyon megérdemelnék, hiszen sokat dolgoztak, áldoztak azért, hogy méltóképpen ünnepeljen a sok-sok ember, és mindenki jól érezze magát otthon, ne kellejen egy kis mulatságért a szomszédba menni. A szponzorok neve szinte állandó. Már ismerik korábról a neveket az olvasók is, mindig ugyanazok a személyek, cégek, akik egy-egy óvodai, iskolai, vagy más civilszerveződés rendezvényeit támogatják. Nem sorolom most fel név szerint, de mindnyájunk ne-

vében őszinte köszönetet mondok a helyi vállalkozóknak és cégeknek, és mindazoknak, akiket illet, akik segítettek a rendezvényt. Köszönet illeti a helyi önkormányzatot is a jelentős anyagi támogatásért.

De volt valaki, a főszponzor, a főszervező, akinek a nevét mégiscsak leírom, mert az ő vállalása, az ő szerepe olyan jelentős, hogy most az egyszerű nem maradhat névtelen (remélem, megbocsátja nekem). Elmondom hát mindenkinek, hogy Németh Dezső endródi vállalkozó nélkül ez a nagyszabású, emlékezetes, az ünnephez méltó rendezvény nem jöhetett volna létre. **Köszönjük a felejthetetlen ünnepet!**

Császárné Gyuricza Éva

DOMOKOS LÁSZLÓ országgyűlési képviselőnk sajtótájékoztatójából:

ÉPÜL A 44-ES: EGYET ELŐRE, KETTŐT HÁTRA

2006-ra ígérte a 44-es gyorsforgalmi út megépítését a Medgyessy-kormány.

A Fidesz –Magyar Polgári Szövetség Békés megyei parlamenti képviselői, és megyei polgármesterei szerint hiába ígérte a négysávos pálya és kerülő utak megépítését, a nemzeti fejlesztési tervben már nem is említik a 44-es út építésének támogatását.

Babák Mihály parlamenti képviselő és Szarvas város polgármestere azt is elmondta, hogy a Békés Megyei Közútkezelő Kht. tájékoztatása szerint nem készültek el a környezet és hatástanulmányok sem. Ennek alapján elmondható, hogy semmi esélye annak, hogy az ígért határidőre átadják az utat.

Békés megye gazdaságának fellendítéséhez elengedhetetlen a 44-es gyorsforgalmi út megépítése, hangsúlyozta Domokos László a Fidesz Békés megyei elnöke. Sokat veszíthetünk azzal, ha nem készül el az út. A Békés Megyei Fidesznek az a célja, hogy a megyében élő családok nyertesei legyenek az uniós csatlakozásnak. Ennek érdekében új, jól fizető munkahelyeket kell teremteni. Ez pedig elképzelhetetlen, ha nem épül meg mielőbb a 44-es gyorsforgalmi út.

A Fidesz már többször kijelentette, hogy a 44-es út gyorsforgalmi-vá fejlesztésének érdekében kész együttműködni a megyében és az országgyűlésben egyaránt. Már a költségvetési vita során is több törvénymódosítási javaslatot nyújtott be az országgyűlés elé, ami pénzforrást biztosított volna a munka folytatására. Ezekre a javaslatokra meggyőzően szocialista országgyűlési képviselői NEMMEL szavaztak!

Békés megye lakosságának érdekében, a pártterületeken felülemelkedve minden megyei képviselőnek a megye javát kellene szolgálni, hangzott el Domokos László országgyűlési képviselő sajtótájékoztatóján.

Domokos László képviselő postájából:

Országgyűlési Képviselőnk kérdéseket tett fel Dr. Németh Imre Földművelésügyi és Vidékfejlesztési miniszter úrnak, amelyre a választ az alábbiakban közöljük:

„Tisztelt Képviselő Úr!

A Házaszály 91.§-a alapján K/4369. számon hoztam benyújtott, „Miért csökkentette a minisztérium a földalapú támogatás összegét? Az aszály okozta károk megtérítésére milyen támogatást nyújt a minisztérium? Támogatja-e a gazdák rendkívüli többlet öntözési kiadásait a minisztérium?” című írásbeli kérdésre adott, július 8-án kelt válaszlevegelyben foglaltakat – ígéretemhez híven - az alábbiakkal egészítem ki.

A minisztérium előterjesztése alapján a Kormány július 9-ei ülésén döntés született arról hogy:

a/ azon termelők, akiknél a nyári betakarítási kultúráknál (a zöldségféléket is beleértve) a szőlő-és gyümölcskultúrákban, az erdősítésben, valamint a halastavakban a 2003. évi fagykár és aszálykár átlagban eléri, vagy meghaladja a 30%-ot, végleges kárenyhítő támogatásban részesülnek.

b/ a végleges kárenyhítő támogatás mértéke a 30% feletti kárösszeg 30%-a. A végleges kárenyhítő támogatásra fordítható összeg országosan legfeljebb 10 Mrd Ft.

Azon termelők, akiknél a nyári betakarítási kultúráknál a terméskiesés eléri, vagy meghaladja a 20%-ot, a támogatásra előleget is kaphatnak. Ennek összege a zöldségfélék, valamint a gyümölcs esetében 6000 Ft/ ha, az egyéb szántóföldi kultúráknál 3000Ft/ha.

c/ azon termelők, akiknél az említett kultúráknál bekövetkező hozamkiesés eléri, vagy meghaladja a 20%-ot, kedvezményes hitel felvételre jogosultak. A hitel összege legfeljebb a 20%-on felüli kárérték, lejárat 5 év (ezen belül 1 év törlesztési türelmi idő). A hitel tőkeösszegehez 60%-os készfizető állami kezességvállalás és 70%-os kamattámogatás kapcsolódik.

A Kormány határozatának megfelelően az FVM elkészítette és az előírt tárcaközi és érdekvédelmi szervezetekkel történő – egyeztetéseket követően július 22-i hatállyal megjelentette a konkrét feltételrendszert tartalmazó 84/2003.(VII.22.) FVM végrehajtási rendeletet.

Budapest, 2003. július 30.

Tisztelettel: Dr. Németh Imre

Hírek innen-onnan és házunk tájáról

50 éves találkozó - Az augusztus végi ünnepi hangulathoz már hozzá tartozik az általános iskolában végzetek jubileumi találkozója az endrődi Domszögön. Idén azok találkoztak, akik 1953 nyarán fejezték be itt Endrődön az általános iskolát. Sokan, eljöttek az 50 éves találkozóra. Ötvenkét volt kis iskolás, ma már többnyire fehér hajú felnőtt emlékezett némán 14 volt iskolás társukra, akik már nem lehettek közöttük. Az Alma Máter nevében Varjú József nyugdíjas igazgató helyettes köszöntötte a találkozó résztvevőit. A Himnusz éneke után Timár Sándor és Dinya Máté ABC szerint olvasta fel az osztály létszámot. Az egykori kisdiákok orvosként, mérnöként, jogászként, mezőgazdasági szakemberként, tanárként és több más kiváló szakmában jó szakemberként álltak, - többen még ma is- helyt az életben. A találkozón megtalálták egymást a régi kedves társak, barátok, és hosszú-hosszú beszélgetésre, emlékezésre volt alkalom a szép, meleg nyári estén. A szülőföld varázsa meghitt hangulata a hazatérőknek, és itthon lakóknak egyaránt feltöltődést adott a következő időre. Sajnos csak két tanár - sokuknak egyben példakép- vehetett már csak részt, Vaszkó Irén és Márton Gábor, akik az öreg diákok köszönetét és szeretet virágait, a világháború hőseinek emlékművenél helyezték el.

Gyomaendrőd, 2003. aug. 16.

50 éve végzett óvónők találkozója Gyomán

Elegáns meghívón Beethoven gondolata:

- „Az ember hivatása:
- szeresse a szepet,
- kövesse a jót,
- és cselekedje a legjobbat!”

Ez volt a mottója annak a meghívónak, amivel hívták a szervezők az 1953-ban végzett óvónőket, akik a Szarvasról Gyomára áthelyezett képzőben végeztek.

Augusztus 23-án került sor a találkozóra. Nagyon nagy készülődés és szervezés előzte meg ezt a találkozót is, hiszen annak ellenére, hogy minden 5-ik évben találkoztak, de voltak olyan évfolyamtársak, akik az elmúlt 50 évben egyszer sem tudtak eljönni. Minden eszközt, ismerőst, kapcsolatot felhasználtak a szervezők a volt társak felkutatására.

Harmincnolc címet tudtak felkutatni szerze az országban, akikből huszonketten tudtak eljönni. Itt volt az osztályfőnök és két gyakorlatot vezető óvónő is. Idős korukra való tekintettel három tanár sajnos nem vehettek részt e jubileumi találkozón.

Megemlékeztek az elhunyt tanáraikról, és az öt elhunyt osztálytársról. Szeretettel és aggódba gondoltak azokra az osztálytársakra, akik betegségük miatt nem tudtak eljönni. Melegen köszöntötték a „ke-rek” évfordulót ünneplő osztályfőnököt, és nagyon nagy örömmel öleltek egymást a régen látott társak, az arcvonásokban fel lehetett mindenki ismerni a régi, szép vonásokat is. A szervezők igen szép ajándékkal és meglepetéssel kedveskedtek: Mindenki kapott egy kis díszdobozt, amelyben a születési hónapjához tartozó sajtócsillagképének megfelelő fedrágakó volt.

A jó hangulatban elfogyasztott ebédet még hosszú-hosszú baráti beszélgetés, a régi szép emlékek felidézése követte.

MEGHÍVÓ - Az Endrődiek Baráti Köre egész-napos kirándulást szervez a PÁZMAND-i Szőlőhegyre, szeptember 20-án.

„Vándor, hogyha erre járnál, /Állj meg a „hires” sziklánál, /És a Kőhegyről tekints szét, /Milyen csodás ez a vidék! / Amerre a szemed ellát, / Aranyfűtös szőlőtáblák, / Erdők, mezők, hegyek, völgyek, / Él-tet adó termőföldek / Váltakoznak rendben, szépen, / Velence zöld gyűrűjében. / S látni e táj drága kincsét, / Velencének kéklő vizét, / amelyre a napsugarak / Vernek fénylő aranyhidat. / - szól Buczkó Imre Pázmándra hívogató verse.

A kiránduláson lehetőség lesz egy kis szüretre, a Dunántúl e gyönyörű tájának megcsodálására, finom borának megízlelésére, és egy tájfellegző jó ebédrel is vendégül lát a házigazda, Buczkó Imre, aki gyermekkorát Csejten tervezte, és a gyökerei itthon Endrődön vannak. Az utazást busszal tervezzük, amely kora reggel 6 óra 20-kor indul a gyomai Fő téri buszmegállóból, megáll azokon a buszmegállókon, ahol a helyi járat. A visszaérkezés a késő esti órákban lesz. A várható költség „baráti” jellegű lesz (kb. 1000 Ft). Jelentkezni, és további részletekről érdeklődni lehet telefonon: Fülöp Imréné, Császárné Gyuricza Éva 66-284-435, 386-323 telefonokon, szeptember 10-ig! Minden érdeklődőt (nemcsak a baráti kör tagjait és szimpatizánsait) szeretettel várunk! Baráti Kör vezetősége.

MEGHÍVÓ - Szüreti felvonulás és bál, az idén is megrendezésre kerül városunkban. A rendezők mindenkit szeretettel várnak, SZEPTEMBER 20-ÁN.

Program: Gyülekezés 13 órakor Gyomán a Katona József Művelődési Ház udvarán. Stráf kocsin kerül bemutatásra a szőlő feldolgozása (darálás, préselés). Az utcai felvonuláson részt vesznek, lóhátasok, hín-tósok, löcsös kocsik, néptáncosok és zenészek

Útvonal: Művelődési Központ, Holler, Fő úti Református Szeretet Otthon, Cigány Kisebbségi Önkormányzat Háza, Endrődi Gyógyszer-tár, a felvonulási menet vissza útja a Selyem úton az Október 6 Lakótelep. Ezen a helyeken a felvonulók megállani és műsort adnaka a néptáncosok és zenészek.

A Katona József Művelődési Központban este 6 órakor kezdődik a vacsora, és ezt követi a szüreti bál.

Mindenkit szeretettel vár a Kertbarát Kör, Bethlen Gábor Mezőgazdasági Szakmunkásképző Szakiskola, a Művelődési Ház vezetése valamint a város két Gazda Köre.

Békés Megye Kereszténydemokrata Szövetség Gyomaendrődi szervezete, fórumot rendez Gyomaendrőd Endrődi település részén. A meghívott előadók **Semjén Zsolt KDNP elnöke és Latorcai János MKDSZ alelnök**, országgyűlési képviselők arra a kérdésre is válaszolnak, hogy hogyan lehet az Unióban képviselni a kereszténydemokrata értékrendet, különös tekintettel az önkormányzat, és a vidék fejlesztésére. Tisztelettel hív és vár minden érdeklődőt a Blaha úti Művelődési Házba **szeptember 17-én délután 6 órára** az MKDSZ vezetősége

Battonyai nyugdíjas találkozóra hívta Békés Megyei nyugdíjasait a Megyei Nyugdíjas Egyesület, a Battonyai „Harangvirág” Nyugdíjas Klub és Karsai József országgyűlési képviselő. Az ünnepségre Medgyessy Péter miniszterelnök helyett Szili Katalin a Magyar Országgyűlés elnöke jött el. Karsai úr üdvözlő beszédében elmondta, hogy ez a 3-ik jubileumi találkozó, 200 településről jelezték a részvételt, 130 busszal. Az előkészítők mintegy 400 rendező napok óta dolgoztak hogy a 2 ha-nyi területen mindenki megtalálja a helyét. 80 szakács 140 bográcsban főzte a gulyást. Romániából is a Délvidékről is jöttek vendégek. Három fórum-sátorban lehetett azonnali kérdéseket feltenni, amelyekre államtitkárok és más szakemberek válaszoltak.

Szili Katalin elnök asszony beszédében ígérte, hogy az elkövetkező időszak nem a szakav-, hanem a tetteké lesz. Magyarország „égető” kérdésének nevezte a vidék elmaradottságának kérdését (egyszer már égett is a búza Karsai úr jóvoltából: A szerző megjegyzése). Biztosította a jelenlévőket, hogy a „Kormány együtt rezdül a gazdákkal”, 60 milliárd forintot szavaztak meg a rendkívüli aszálykár miatt. (6000Ft/ha, biztatott arra, hogy minél többen igényeljék) Hangsúlyozta, hogy a rendszerváltás óta nem adtak ekkora segítséget az aszálykára. A politika feladata hogy törődjön és felelősen figyeljen az agrártársadalomra. Az egyéni gazdaságok és a szövetkezeti gazdaságok ostoba szembeállítást nemzetellenes próbálkozásnak nevezte, amelynek véget kell vetni. A politikai pártoknak össze kell fogni a vidék Magyarországaért! A nyugdíjasokhoz is szólt, (ott voltak az elnök asszony nyugdíjas szülei is) biztosította őket, hogy egyet ért a méltányosság nyugdíjemelésekkel, az özvegy nyugdíj mértékének emelésével, és idézett egy Napkeleti gondolatot: „Csak olyan ország lehet boldog, ahol az öregek is boldogok”.

In memoriam

Szülőföld: Bölcso, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelved billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb Jövő!

Tímár Máté

Gyebnár János

1928. X. 15.
- 2003. VII. 22

Élt 75 évet. Utolsó útján sokan elkísérték, sokan szerették a mindig vidám, segítőkész embert. Ő is nagyon szerette övéit, barátait, és a faluját. Iványi atya búcsúztatójában mindnyájunk „Janikájának” nevezte, akit tisztelet és szeretet vett körül, aki kedves falunk „barátja” volt. Ahol ő megjelent, ott jó kedv és jó hangulat teremtődött, az ő személyének kisugárzásaként.

Ősei a török hódoltság után, az újrtelepítéskor jöttek az Alföldre, Északnyugati-felvidékről.

Szorgalmas, dolgos, igyekvő emberek voltak, Gyomán telepedtek le. Nem csupán földműveléssel és állattartással fog-

lalkoztak, hanem konyakertészettel és szőlőtermeléssel is. Apja Gyebnár Imre, aki a Körös áldozata lett egy baleset folytán, 1956-ban.

János kis korától kezdve igen érdeklődő típus volt, az elemi iskola elvégzése után a jó nevű Pajor Gyula vezetése alatt álló szakiskolába került. Ott ismerkedett meg közelebbről a kertészettel, szőlészettel. Mindinkább a vendéglátás és az ételmezési tevékenység vonzotta. Így lett vendéglős. A katonai szolgálat során Egerbe került, ott tovább fejleszthette és meg is ismerte a borászat csínját-bínját. Az ötvenes sötét években – a családjá a „kulák” listára került...

János a katonai idő letöltése után Endrődön a vendéglátásban helyezkedett el, családot alapított, feleségül vette Tímár Ilonát. Példás családi életet éltek, egy leánygyermekük született, Ilona. Életük során mindvégig szorgosan, sokat dolgoztak. Az endrődi „Hunya kocsmá”, majd a „Jó Barát” volt a munkahelye, melyet igyekezett nivóssá tenni. Ebben az időben szívesen rendeztek ott, családi rendezvényeket, lakodalmakat, találkozokat, baráti összejöveteleket. Ismét útjába került a hatóságoknak, mint „maszek vállalkozó”... Ezt követően az endrődi Domszög, a gyomai Holler, és az öregszoői italbolt volt a munkahelye. 48 évi munkaviszony után ment nyugállományba.

Még nemrég, halála előtt is munkában látták, többen vannak, akik állítják, hogy a borralalót elutasító kedves jó baráttól, vendéglőstől búcsúztak fájó szívvel, szeretettel.

Kedvenc virága, a mogyoró virág borítja sírhantját, nyugodjon békében!

Márton Gábor

Egyházközségi farsangi vacsorán 2002. február 12.

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

Corvo bianco
Magánraktár

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

9.

Az igazi szeretetben mindig hárman vannak: a szerető, a szeretett és maga a Szeretet, aki a Szentlélek.

Szent Ágoston

10.

Mi a szeretet? Nem pusztán szánalom és nem is jóság. A szánalomban két személy van: az egyik szenved, a másik szánakozik. Két személy van a jóságban is: az egyik ad, a másik elfogad. Ám a szeretetben egyetlen személy van, mert a kettő eggyé vált, elválaszthatatlanul egyesült. Az „én” és a „te” nem létezik többé. A szeretet abban áll, hogy elveszíted magad a szeretett személyben.

Nikosz Kazantzakis

Historia Domus

Az 1798-ban készült költségvetés szerint a kőműves- és ácsmunka 3.398 forintba került s kellett hozzá 304.800 téglá, 460 köböl mész.

A téglavető mesternek 227 f 20 (a naturálék 1800-ban kifizetődtek)
Habarékkeverőknek 75 f
Linzbauer János kőművesnek és Muld József pallérnak 751 f
Novák Gergely kecskeméti ácsmesternek 246 f 24
Krizsanóczi gyulai asztalosnak 262 f 42
Braun lakatosnak 208 f 50
Úvegesnek 39 f
Fenyőszálak- és deszkákért 299 f 43
Vasért és szegért 90 f 30
Zsindely- és léccért 342 f 15
Kovácsnak és nádért 77 f
Mészért 302 f
Elegyes költségekre 204 f 43
Összeg: 3127 f 16
A paplak egészen a község költségén épült.

1799. Bíró: Kalmár Mihály
Salacz Ferenc új jegyző fizetése megavittatik. Lesz: 110 rfr, 1 jó kövér sertés, 10

öl fa, 1 mázsa hús, 1 mázsa só 30 font fagyú, 12 itce vaj, 1 font bors, az urasági szállás föld, ezen fölül ugar is.

1800. Adományok. Salamon János a Bold. Szűz képére 200 f, gyertyatartókra 100 fr – Timár m János veres nagy virágú fehér casulára 114, kék casulára 115 fr – Sulykó Pál zöld casulára 125 fr – sárga paszományos fekete casulára Sztanyik Ferencné 30, özv. Salamon Jánosné 25, Porupcsánszki Tamás 50, összesen 105 f – özv. Mikó Györgyné lélekváltság harangra, stb. 100 fr.

Lecskési helyébe Szarka György és Knap András jön káplánnak.

1801. Harang újraöntésre és nagyobbításra a templom pénztára kiadott 350 f-ot. A szülőkét sürgetik gyermekeik iskoláztatására. A hanyag szülők összeírandók. Borbélynak a község felfogadja Vranovics Józsefet 30 f, 7 köb. búza és szabad lakás mellett. Az előbbtől megvonták a fizetést s elment.

1802. Szarka szarvasi plébános, Bocskor István endrődi káplán lesz.

Jánosy esperes-plébános adott Berta tanítónak iskolai könyvekre 50 váltóforintot, mely később 20-ra devalválódott.

AZ ENDRŐDI RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZ TÖRTÉNETE

(részletek)

B. Harruckern Borbála, Siskovics gróf özvegye, gróf Károlyi Józsefnek és báró Bolza Péternek minden jószágát átadta oly módon, hogy neki 12 ezer forintot fizessenek.

1803. Bocskor kisjenei plébános lesz. Bíró: Timár Mihály.

Október 23-án határozta el a tanácsülés (bíró ekkor már Kalmár Mihály, tbíró: Farkas Pál), hogy a fiú- és leányiskolákat elválasztják s a leányiskolát a kántor vezetésére bízzák (aki 1787-től a tanítástól fel volt mentve). „Mivel ezáltal a kántoron a teher is öregbedik, törvényesnek és igazságosnak ítéltetik, hogy az eddig, mint egyedül csak kántornak járt fizetése, hivatalának már súlyosabb válta miá augeáltasson. (?) Ennélfogva ezenül „a kántornak készpénzbeli salaruija fog lenni 150 rft - 130 helyett, 5 köböl búza, mely neki örölve adatik, szabad kvártély és a maga szobáinak s iskolának téli fűtésére 12 öl fa.” – A fiúkat tanító „Rendes Professornak” is jár 12 öl fa hasonló célra s eddigi fizetése: 200 forint és 5 köb. örölt búza.

Fényképalbum

Endrődi tanyai iskolák

Endrődön a község első tanyai iskoláját a Csejti Uradalom 1836-ban hozta létre. Az első években az uradalmi tiszt tanított ebben az iskolában.

A Nagylaposi majorban 1851-ben indította el az uradalom a tanítást.

Kocsorhegyen - a falu északra eső területén - 1899-ben, Varjason 1912-ben nyitottak új iskolát.

A falu déli részén, Décsi paskumon, 1899-ben, majd néhány év múltán Öregszőlőben a Csáki-féle, majd Kondoros tanyán (későbbi Endrődszentlászló, ma Hunya) a Községi sori iskola épült meg és kezdte el működését.

Amikor 1922-ben Csernus Mihály Endrőd plébánosa lett fokozatosan oldotta meg az iskoláztatást, oktatást. Nagy odaadással, lelkesedéssel, hallatlan akaraterővel fogott hozzá az iskolahálózat további kiépítéséhez, a tanítói hiány megszüntetéséhez. Erkölcsei és anyagi segítségét a Kultusz Minisztériumtól kért és kapott. Így épült meg az Ugaron, Polyákhalmon, Kondoros tanyán az Iványi soron a Pogány Frigyes féle iskola, továbbá Öregszőlőben a Kondorosi úton a Szent Imre iskola. A Szarvasi úton a Kápolnás iskola és objektumai, végezetül Kocsorhegyen. A décsipáskumi és varjasi iskolákat tovább bővítették, tantermetek és tanítói lakásokat építettek. (Az elmúlt évtizedekben az egyház elleni támadások idején sokan megalapozatlanul szívesen emlegették, hogy a 20-30-as években épült iskolák építései a kötőanyagokat az akkori vezetők elvitték saját céljaikra. Ez a rosszindulatú állítás hamis, mert beszéltem nem egy olyan emberrel, aki részt vett ezeknek az iskoláknak a lebontásában, és az ő véleményük az volt, hogy bárcsak most is ilyen jó és bőséges alapanyagból építkeznének). Csernus Mihály apát-plébános szorgalmas, lelkes tevékenységével az anyagiak megteremtésével megoldotta az Endrődi tanyavilágon élők, -akik akkor 4-5000 fő volt- oktatási feladatait. Ezzel a tevékenységével is méltán vívta ki a tanyavilágban igen elszigetelten élő emberek elismerésén túl, a falu lakosságának az elismerését is.

Hunya Alajos

A felső képen 1924-ben épült Pogány Frigyes iskola-épület látható. Az iskola avatásán közepén ül Csernus Mihály jobbra Petróczy István miniszteri tanácsos, és balra Dr. Pogány Frigyes államtitkár és a helyi vezetők. (alsó kép)

Katolikus oldal

SZEPTEMBERI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 6 órakor. Hétköznap reggel fél 8-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában:
szeptember 14-én és 28-án vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor. Kedden, csütörtökön, elsőpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 17 órakor vasárnapi előesti mise.

A katolikus oldalakat szerkeszti: Iványi László plébános

A katolikus hit elemei (22.)

Imádságok (3.)

9. Az Apostoli hitvallás

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében. És Jézus Krisztusban, az ő egyszülött Fiában, a mi Urunkban; aki fogantatott Szentlélektől, született Szűz Máriától; szenvedett Poncius Pilátus alatt; megfeszítették, meghalt és eltemették. Alászállt a poklokra, harmadnapon feltámadt a halottak közül; fölment a mennybe, ott ül a mindenható Atyaisten jobbán; onnan jön el ítélni élőket és holtakat. Hiszek Szentlélekben. Hiszem a katolikus Anyaszentegyházat; a szentek közösségét, a bűnök bocsánatát, a test feltámadását és az örök életet. Amen.

10. A Niceai hitvallás

Hiszek az egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek, minden láthatónak és láthatatlannak Teremtőjében.

Hiszek az egy Úrban, Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, aki az Atyától született az idő kezdete előtt. Isten az Istentől, Világosság a Világosságtól, valóságos Isten a valóságos Istentől. Született, de nem teremtmény, az Atyával egylényegű; és minden általa lett. Értünk emberekért, a mi üdvösségünkért leszállott a mennyből. Megtestesült a Szentlélek erejéből Szűz Máriától, és emberré lett.

Poncius Pilátus alatt értünk keresztre feszítették, kínhalt szenvedett, és eltemették.

Harmadnapra feltámadott az Írások szerint, fölment a mennybe, ott ül az Atyának jobbán, de újra eljön dicsőségben ítélni élőket és holtakat, és országnak nem lesz vége.

Hiszek a Szentlélekben, Urunkban és éltetőnkben, aki az Atyától és a Fiútól származik; akit éppúgy imádunk és dicsőítünk, mint az Atyát és a Fiút. Ő szolt a próféták szavával.

Hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban, vallom az egy keresztséget a bűnök bocsánatára, várom a holtak feltámadását és az eljövendő örök életet. Amen.

SZEPTEMBERI ÜNNEPEK

3. szerda: Nagy Szent Gergely pápa, egyháztanító
7. vasárnap: Évközi 23. vasárnap
 8. hétfő: Kisboldogasszony
 9. kedd: Claver Szent Péter áldozópap
 12. péntek: Szűz Mária szent neve
 13. szombat: Aranyszájú Szent János püspök, egyháztanító
14. vasárnap: A Szent Kereszt felmagasztalása
 15. hétfő: A fájdalom Szűzanya
 16. kedd: Szent Kornél Pápa és Szent Ciprián vértanúk
 17. szerda: Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító
 19. péntek: Szent Januáriusz püspök, vértanúk
 20. szombat: Kim Taegon Szent András áldozópap, Csong Haszang Szent Pál és társaik vértanúk
 21. vasárnap: Évközi 25. vasárnap
 23. kedd: Pietreleina-i Szent Pio szerzetes, áldozópap
24. szerda: Szent Gellért püspök, vértanú
 26. péntek: Szent Kozma és Damján vértanúk
 27. szombat: Páli Szent Vince áldozópap
28. vasárnap: Évközi 26. vasárnap
 29. hétfő: Szent Mihály, Gábor és Rafael főangyalok
 30. kedd: Szent Jeromos

11. A Confiteor

Gyónom a mindenható Istennek és nektek, testvéreim, hogy sokszor és sokat vétkeztem: gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással: én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Kérem ezért a Boldogságos, mindenkor Szeplőtelen Szűz Máriát, az összes angyalokat és szenteket, és titeket, testvéreim, hogy imádkozzatok értettem Urunkhoz, Istenünkhöz.

Irgalmazzon nekünk a mindenható Isten, bocsássa meg bűneinket, és vezessen el az örök életre. Amen.

12. Bűnbánat felindítása

Teljes szívemből bánom minden bűnömet, mert azokkal a jó Istent megbántottam. Erősen fogadom, hogy Isten segítségével a jóra töreksem, és a bűnt elkerülöm.

13. Engesztelő ima

Jöjj, Szentlélek Úristen, világosítsd meg értelmemet és vezesd lelkiismeretemet, hogy Isten akaratát mindenben fölismerjem. Küldd lelkembe fényedet és igazságot! Segíts, hogy ebben a fényben lássam bűneimet és hibáimat, és töredelmesen meggyónjam őket. Jézus Krisztus, jószágos Megváltó, beléd vetem üdvösségem reményét. Fogadd gyónásomat irgalmas szeretettel, és indítsd szívemet őszinte bánatra. Mennyei Atya, ha lelkembe nézel, ne a rosszat tekintsd, amit tettem, hanem azt az igaz bánatot, amelyet a szívemben érzek. Segíts, hogy irgalmas jószágodba vetett gyermeki bizalommal gyónjam meg minden bűnömet. Amen.

14. Miserere: bűnbánati ima

Az 50. zsoltár, ismert nevén a Miserere (mert latinul ezzel a szóval kezdődik) a bűnbánat megindító és ihletett imája. Így kezdődik:

Könyörülj rajtam, Istenem,
 szerető jószágod szerint,
 és minthogy mérhetetlen a te irgalmad,
 gonoszságomat töröld le rólam!
 Mosd le bűnömet teljesen,
 és vétkemről tisztíts meg engem!
 Gonoszságomat belátom,
 bűnöm előttem lebeg szüntelen.
 Egyedül csak ellened vétkeztem,
 ami színed előtt gonosz, olyat tettem.
 Te feddhetetlen vagy döntéseidben,
 és igazságos, amikor ítélisz

Kedves Hívek!

Lassan elkezdődik az Új iskolai év. Sok gond a gyermekeknek, még több a szülőknek. Gondoskodni kell

könyvről, figyelni kell az időbeosztást, tanulást, mindent. Valóban, ha szeretnénk, hogy az életben valamire vigye, mindez szükséges. Szeretnék azonban figyelmükbe ajánlani valami mást is. Amikor megkereszteltük kérésükre gyermeküket, meg kellett ígérni, hogy azt a hitet, amit ott a szülők, kereszt szülők megváltottak, ő is meg fogja ismerni. Ehhez nyújtunk segítséget a hitoktatással. Ismerje meg hitét, szeresse meg Jézust és legyen követője. Nagyon derék dolog, hogy az iskolában sok mindent tanul, legtöbb valóban fontos lesz későbbi életében, de a többi is kell, hogy felsőbb iskolába juthasson. Segítsék is őket tanulmányaikban, hogy boldoguljanak felnőtt korukban. De ha szétnézék mai világunkban, sok furcsa dolgot tapasztalok: sok gyerek felfogása a munkáról az, hogy ha lehet, kerüljük. Van köztük, aki munka nélkül lopással szerez magának kedvteléséhez pénzt. Sőt kisebb iskolától rabolja el óráját, pénzét. Van, aki tévé filmjein felbuzdulva agresszív, verekedős, önző, elviselhetetlen lesz mindenki, még a szülők számára is. Van, aki a már általános iskolás korában a szex rabjává kezd válni, s lesz kiégett, koravén.

Van, aki a kábítószerekben látja boldogságát, és teszi tönkre jövőjét, esetleg életét is. Hányan menekülnek, mert nincs mibe kapaszkodniuk, az öngyilkosságba. Fiataljaink közül a diszkók örjítő zenéjétől, esetleg még italtól is felkorbácsolva rohannak fának, és teszik tönkre magukat, utasaikat. Van-e valami gyógyszer, korunk bajaira? Igen, egy: Jézus Krisztus. Az Ő példája és tanítása. Meg kell ismertetni gyermekeinket, fiataljainkat Vele. Követői tudnak parancsolni maguknak, és tudnak önzetlenül segíteni másoknak, tudják megbecsülni idős szüleiket is. Ez a megismerés a rendszeres hitoktatáson, a rendszeres szentmisén való részvételen, a gyakori szentáldozáson ke-

Püspöki üzenet a hívekhez a tanév kezdetén

resztül, valamint a fiatalok kisközösségein történő beszélgetéseken, imádkozásokon keresztül történhet. Már nincs hittan elleni propaganda, ezért senki nem kap rosszabb jegyet, vagy a szülők nem lesznek hátrányos megkülönböztetésben. Hittan és szülői ház, hitoktató és szülő készítheti fel az előbb említett problémák ellen a gyermekeket. Azt is hinnünk kell, hogy földi életünkről az ítéleten be kell majd számolnunk. Jutalom: örök boldogság. Büntetés örök pokol. Ha szeretik gyermekeiket, akkor nem csak földi, hanem örök életükre is alaposan felkészítik. Beszüljünk erről az itt most jelen nem lévő szülővel is.

Kedves Hívek!

Jézus rendelete alapján minden életállapotban kegyelmi forrást, szentséget biztosít az egyházunk a hívek lelki segítésére.

Ilyen a kereszttség, s belőle szülőnek, gyermeknek kötelessége fakad, krisztushoz ragaszkodva, tanítása szerint élni hitben és szeretetben. A serdülőt felnőtt hitvallásra indítja a bérmálás. Gyöngeségünk támasza a bűnbocsánatszentség, hogy újra hűséget fogadva Isten gyermekei maradhassunk. Jézus-szal táplál, és isteni segítségét adja az oltárszentség. Elettúra indítja a papot az egyházi rend szentsége, a jegyeseket a házassági szentség. Mennyi jó tanácsot, eligazítást kaphatnak a szentség felvételére készülők, hogy méltó módon járuljanak bármelyikhez. Vállalják a jó előkészületet, imádságot, oktatást mindegyik előtt.

Az egyház viszont legtöbbet szenvedőkre, a betegekre is gondol. A betegek kenete arra való, hogy a beteg erőt kapjon szenvedéséhez, segítse a gyógyulását. De arra is való, hogy ha már lassan az Ur elé kell állni, tiszta lélekkel felkészülten menjen. Milyen sok családban nem gondolnak betegeikre, és nem hívják ki a plébánosukat, hogy segítséget, kegyelmi erőt adjon a betegeknek. Olyan sokan

hálnak meg, a hozzátartozók hanyagságából úgy, hogy nem voltak szentségekkel ellátva. Formálják át gondolkozásukat, és így is segítsék betegeiket.

Kedves Hívek!

Örömmel tapasztalom, hogy több templom megújult. Hol a nedvességet számolták fel, hol a teljes tetőt kellett lecserélni, hol csak meszelték, festettek. Köszönöm mindenkinek anyagi áldozatát, munkáját, tanácsát. Köszönöm azoknak is, akik a személyi jövedelemadójuk 1%-át az egyház rendelkezésére ajánlották. Szeretném azonban anyagi gondjainkat is elétek tárni. Minimálbért tudok csak biztosítani legtöbb helyen papjainknak. A több községet ellátóknak autót kell biztosítanom, hogy kiszállásaikat elvégezhessék. Villany, gáz, minden szükséges dolog komoly pénzeget igényel. Tudom, hogy mindenki eléggé megszorult állapotban van, mégis azt kérem, hogy az évenként, akár több részletben, az egyházközségi hozzájárulást pontosan juttassák el a plébániákra. Szomorú lenne, ha úgy is kevés papomat egy-egy egyházközségből epp anyagiak miatt kellene elvinnem oda, ahol a megélhetését biztosítják, sőt a templom szükségleteiről is gondoskodnak. Kérem, szívleljék meg kérésemet, és a szükséges anyagiakat biztosítsák az egyházközségek életéhez, munkájához.

Végül, kedves Hívek, szeretném figyelmüket felhívni arra, hogy az idén ősszel kell mindenütt megújítani az egyházközségi képviselő testületet. Kérem, hogy akiket alkalmasaknak látnak, válasszák meg, akiket megválasztanak, vállalják e kitüntető munkát, és tegyenek meg mindent az egyházközség anyagi és lelki felvirágoztatásáért.

Szeged, 2003. július 31-én

GYULAY ENDRE
megyes püspök

„Jézusomnak szívén megnyugodni jó!”

A Szeged-Csanádi Egyházmegye papsága,
és a rokonok fájdalommal tudatják, hogy

FADGYAS ISTVÁN
ny. plébános

életének 87. évében hosszú szenvedés után
2003. augusztus 26-án,
a szentségekkel megerősítve, befejezte
földi életét és hazaérkezett az örökkévalóságba.

Paptestvérünk 1917. január 11-én született Endrődön. A teológiát Nagyváradon végezte, és ott szentelték pappá 1942. április 4-én. Segédlelkész volt 1942-43-ig Gádoson, 1943-47-ig Újkigyóson, majd önálló lelkész 1947-48-ig Komádiban. 1948-tól 1952-ig börtönben volt és utána szolgálaton kívül, mint kántor dolgozott 1952-1971-ig. 1971-ben segédlelkész lett Békésen, és még ebben az évben önálló lelkész Bárádon, majd 1971-1992-ig Bucsán. Betegsége miatt 1992-1993-ban kíséret lelkész Debrecen Szent Anna plébánián, majd ebben az évben nyugdíjba is vonult.

Utolsó nyugdíjas éveit a
Székesfehérvári Papi Otthonban töltötte.

Lelki üdvösségéért a szentmiseáldozatot Székesfehérváron, a volt szemináriumi templomban (Petőfi u. 2.) mutatták be 2003. szeptember 1-én 10 órakor.

Temetése ugyancsak Székesfehérváron, a Hosszú temetőben volt, a papi sírok között, szintén 2003. szeptember 1-én 11 óra 30 perckor.

„Szeressétek a Názáreti Jézust, és higgyetek Neki!”

„Holtomiglan, holtodiglan”

Isten adjon Nektek sok boldogságot
közös életetek minden napján!

Bencsik Ede -Mravik Ilona; endrői templom, 2003. augusztus 30.

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

WESSELÉNYI CSALÁD (Hadadi, báró)

Régi magyar nemzetség, bár a család eredetét egyes kutatók külföldön, név szerint Cschországban keresik. (morva eredet) abból is kiindulva, hogy ott találtak egy Wesseling nevű helységet, mellyel a szőfejtegetők a Wesselényi nevet próbálják összekötni. Más kutatók szerint biztosan állítható a család teljesen magyar eredete, és nevét a Nógrád megyében fekvő és már a XVI. században feljegyzett Wesselénynek nevezett pusztáról mint egykori ősi birtokról vette. E pusztát 1603-ban Wesselényi Katalin mint Bessenyei Mihály hitvese bírta hiteles adatok szerint.

A család legelső történelmi jeles alakja Wesselényi Farkas volt, ki 1562-ben Nógrád megyei Szécsény ostromában jeleskedett, 1567-ben pedig Szádvárt védelmezte. Felesége Segnyey Dorottya volt. A családból akiknek fiú tagjai kincstárnok, nádor, főispán, kapitány, követi rangokban voltak, kiemelünk emlékeztetőül két jeles férfit:

Wesselényi Ferenc gróf (1606-1667) nádor, 1655-től, jász-kunok kapitánya.

Pest, Pilis-és Solt és Gömör vármegye főispánja, arany gyapjas vitéz. Protestáns vallású volt, a jezsuiták visszatérítették a római katolikus hitre. Kora fiatalságától katonáskodott, előbb a lengyel, majd a Habsburgok szolgálatában. 1644-ben az erdélyi őrségtől csellel elfoglalta Murány várát, feleségül vette a vár úrnőjét, Széchy Mária-t. Ekkor nyerte el "Murány örökös grófja" címet. 1647-ben Fülel kapitánya, majd az észak-magyarországi bányavidék főkapitánya lett. Az 1655-i országgyűlésen nádorrá választották (Zrinyi Miklóssal szemben). A vassvári béke után eladósodva és betegen részese, majd Zrinyi Miklós halála után feje a Habsburg ellenes összeesküvésnek, amelynek kibontakozása és leleplezése előtt meghalt, de az utókor róla nevezett el.

Wesselényi Miklós báró (1797-1850) erdélyi nagybirtokos, reformpolitikus. A kor jellemzése szerint óriási testi erővel, véghetetlen lelki erővel bírt, elragadó szónok, kitűnő hazafi. Ő volt a híres "árvízi hajós", aki az 1838-as pesti árvíz során százak életét mentette meg. Apjától örökölte sok jó tulajdonságát, aki a kolozsvári színház egyik alapítója volt.

Előbb az erdélyi, később a magyarországi rendi országgyűlések liberális nemesi ellenzékének egyik kiemelkedő alakja, az MTA tagja. Széchenyi Istvánnal együtt utazták be Ny. Európát.

A Széchenyi-Kossuth vitában Kossuth mellé állt.

Az országgyűlésről kiadott könyvben tudósítása, és az 1834-es országgyűlésen az örök váltság ügyében elmondott bátor hangú beszéde.

de miatt perbe fogták. Budán 4 évig politikai rab volt, minek következtében hamarosan a szeme világát veszítte. Meggyengült látása és egészségi állapota ellenére, betegen is igyekezett részt vállalni az 1848-as forradalom feladataiból. 1850 tavaszán Pesten halt meg. Feltétlenül emlékezni kell több jelentős munkájáról; sokat tett a kisdedóvás, szélesebb körű megszervezéséért, a földművelés és állattenyésztés javításáért, a selyemburnyó-tenyésztés elterjesztéséért. Számos írása közül a legkiválóbbak: Balítételekről (1833; ebben a polgári átalakulásról ír.), Szózat a magyar és szláv nemzetiség ügyében (1843). Két fia maradt, Béla és Miklós.

A családi czímer – úgy mint az gr. Wesselényi Ferencz nádornak 1663. évi nagyobb pecsétén láthatni, - a tojásdad alakú paizsban, oroszánfejű, aranykoronás kígyó vagy sárkány, lábaival három szál kinyílt rózsát tartva. A paizst grófi korona fedi; mind ezt a metszvényt is ábrázolja.

De mások szerint a hadadi báró Wesselényiek czimere: a paizs kék udvarában vízből kiemelkedő koronás delfin, vagy női alakú koronás sziren, mely kezével három fehér liliumot (vagy tulipánt) tart, ugyan az alak ismétlődik a paizs fölötti sisak koronáján is.

Madizol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

A Magyar Szent Korona működik!

Kedves olvasó! A 21. század első napján, 2000. január elsején a Magyar Szent Koronát átköltöztették az Ország Házába. Sokan vagyunk, akik őszintén reméljük, hogy a Szent Korona az Ország Házában kedvezően befolyásolhatja a magyarság jövőjét. Hogy hogyan, és miképpen lehetséges ez, ehhez meg kell ismerkednünk a Szent Korona misztériumával. Szeretnénk méltóképpen elmondani, hogy miképpen lehetséges az, hogy a Magyar Szent Koronánk jogi személy, és legmagasabb rangú alánya a magyar államhatalomnak.

Ezen ismereteket Dr. Pap Gábor művészettörténész előadásának rövidített változatából, több részletben való közléssel szeretnénk közre adni. Kérjük, olvassák figyelemmel, mert olyan ismereteket szerezhetnek, amelyeket hosszú évtizedek óta eltitkoltak előlünk.

IV. rész

Kik helyezkednek el ezek körül a kép körül? Királyok keze felől Péter, János, és vele szemben Jakab. Ennél közelebb nem lehet kerülni a Fiúnak ahhoz a megnyilvánulásához, ahol rajta keresztül teljes erővel sugárzik át az ATYA. Mert még ez a 3 is teljesen kiborult az élménytől. Ha elolvassuk az evangéliumnak a rájuk vonatkozó több jelenetét, látjuk, hogy teljesen megzavarodtak. Az ábrázolásai, melyek megjelennek az ortodox festészetben (ikon) szabályosan bukfceneznek ezek az alakok. Annnyira kibuktak saját magukból. Nem lehet csodálni. Ezt elviselni, valami elképesztő igénybevételt jelent.

A kép rendje a Magyar Szent Koronának dogmatikai szempontból is rendkívül figyelemre méltó.

Azt hihetnénk, hogy miután már 22 éve itthon van, hogy dogmatikai történészek egész sora foglalkozott a Magyar Szent Korona programjával. Egy sort sem írtak róla! Egészen döbbenetes az a negligálása a korona képrendjének és a benne rejlő üzenetnek, ami itt lezajlik 22 év óta. Hozzá se teszem, a művészet történész szakma még egy fél sort sem írt róla. Csak azt tudom mondani - miután én magam is benne vagyok ezekben a szakmákban, - ez tényleg szégyen, ez világraszóló szégyen!

78 előtt nem lehetett foglalkozni a Koronával, még művészettörténeti szempontból sem.

A világon elképzelhető legmagasabb csúcson lévő értékről van szó!

És az hogy, 1999. január elsején ezekből a karmokból kimentették és áthelyezték a Parlamentbe, ez a Koronának az elképzelhető legjobbat tette.

Abba a csapdába, amibe beletették -tipikusan farizeusi csapda volt - mint Jézus mondja: „Ti nem mentek be a szentélybe, de másokat sem engedtek be”. Pontosan ez zajlott a Szent Koronával kapcsolatban. Maguk nem kutatták, de másokat sem engedtek oda!

A felső korona résznek 3 képe úgy van a helyén, hogy az dogmatikai szempontból elvileg überelhetetlen. Nem lehetne jobb megoldást elvileg találni. A negyedik kép-pel van sok gond! Miért? Mert van egy apostolunk, akit már feltámadása után hívott meg Jézus. Akit a hívás olyan közegeből ért, ahol már a Fiú visszatért az Atyához. Nem az történik mint a Táborhegyen, hogy a Fiún, itt a Földön sugárzik át az Atya, hanem a Fiú már fölment az Atyához, és onnan hív el valakit. Az utóbbit nagyon nehéz ám elhinni! Nagyon nehéz!

Ma szabályszerű Pál főbia dül a világban. Nálunk pedig különösen dül, mert 2 irányból szítják! A világban általában 1-irányból szítják. A hivatalos izraeli vélemény szerint Pál apostol áruló volt. A hivatalos véleményt magyarul is lehet olvasni a Holt tengeri tekercekről szóló könyvnek a befejező függelék c. fejezete, melynek a címe is így szól: „Pál apostol római kém? (volt-e?) Tudjuk ezt újságírói zsargonban, ha én kérdőjelet teszok egy mondat végére, az felkiáltó jelet jelent! Tehát ha nem tenne oda kérdőjelet, senki sem figyelne a mondatra. De ha kérdőjelet tesz, nagyon is arról van szó, amit ő kérdőjellel jelez. Ez azt jelenti, - és utána le is írja - hogy egy nagyon szépen gyümölcsözően kibontakozó zsidó felszabadítói mozgalmat egy csúnya zsidó rabbi - mert Pál rabbi volt, Gamálielnek a leghíresebb rabbinak, legkiválóbb tanítványa - mint római kém belülről megfűrt és szétzüllesztett. Ezzel az egyébként semmiresem való goy mókával, hogy egymást szeressük, ott belülről szétbomlasztotta ezt a felszabadulási mozgalmat. Ez az ő szemszögükből teljesen logikus, minden ízében teljes gondolatmenet. (Nehogy már el kezdjük reklamálni, ez teljesen logikus, minden ízében hibátlan.)

A másik oldalról viszont a következő a vád: ebből a Saulusból, - aki Gamáliel rabbi legkiválóbb tanítványa volt, - sohasem lett Paulus, mindvégig megmaradt pejtus rabbinak, és belülről bomlasztotta az egyébként ígéretesen kibontakozó kereszténységet. Ráakasztván koncként egy Ószövetségi - egyébként már teljesen elavult - tudásrendszer, és ígéretrendszer, amely után már a kutya sem ugatna, ha ez az áruló, -aki magát apostolnak adta ki, de nem is látta Jézust, -tehát ez be nem csempészi az egyébként teljesen elavult és pusztulásra ítélt ideológiát a kereszténységbe! Ez a másik álláspont.

Lehet látni, hogy nem nagyon kímélik egymást, de Pál apostolt sem. Egyik irányból sem.

A helyzet az, hogy kulcskérdésről van szó! Látni fogjuk hogy a Korona működési szempontjából is kulcskérdés. Nem lehet átlépni rajta! Ezért kell az előadás elején tárgyalni, mert ha nem az elején tárgyaljuk ki fog maradni belőle. Miről van szó? Arról, van szó, hogy mind a kettő álláspont a Törvény koráról ítéli meg Pált, nem veszi

észre, hogy a Feltámadással a Törvény kora lezárult!

Az a kor, aminek mi gyermekei vagyunk, nem a Törvény kora, hanem a Kegyelem kora.

A Kegyelem korának a névjegye nem Saulus és nem Paulus, hanem maga a Pál-fordulás! Ez az a kor, amikor először válik lehetővé 180 fokos fordulás, ahol a 180 fok első fázisában is, második fázisában is, teljes hittel és meggyőződéssel cselekszik valaki!

Ez, korábbi időszakban, a Törvény korában lehetetlen lett volna. Azt mondta volna, a Törvény mit ír elő, ha ezt írja elő, tessék fordulni, de akkor nincs saulusi pályafutás, vagy maradjak veszteg, de akkor nincs paulusi pályafutás! De csak az egyik, vagy a másik! És ezt kéri számon mind a két oldalról. Most én nevetek nem említtem egyik oldalról sem, mert túl ismertek a személyiségek ahhoz, hogy az ember kitegye őket, hogy a kijelentések alapján ítéljék meg őket. De tudni kell, hogy mind a 2 oldalról habzó szájú a támadás. Azt jelenítik meg, ami ennek a korszakváltásnak a lényege. Magyarul: felülbírálják a Kegyelmes Atyaistent, -érthető? Hát, ha valaki ragaszkodik hozzá, ám bírálja felül! Nem tudok neki tapsolni, mert éppen a kegyelem a lényeg, ebben az esetben. És ezt emblematikusan (jelképesen) a legtökéletesebben épp Pál apostol esete jelzi. Nem véletlen, hogy az Új Szövetség lényege a páli tanítások lényege. De aki ezen nem tud túljutni, ezen mindjárt elcsúszik, az soha semmit nem fog megérteni. Sem a krisztusi tanításból, sem a rákövetkező levelekből, amit más apostolok írtak.

Tehát itt roppant nehéz tételről van szó, mert én, akikkel eddig a hétköznapi napokban beszéltem, az mind személyes tapasztalataokra hivatkozik! „Hogy ilyen nincs, mert pld: Az én osztályvezetőm is kikeresztelkedett, akkor mégis milyen? Ez a te tapasztalatod. Ez téged próbál meg! S pont a tekintetben próbál meg, hogy az Ószövetségi alapon ítéljed meg, vagy a Kegyelem korának mércéjével! S ha nem tudod a Kegyelem korának mércéjével megítélni, akkor elbuktál! Semmivel nem vagy jobb nála!

Tehát ezeket azért kell az elején nagyon átrágnunk, mert folyamatosan visszacsúszunk a Törvény korába, miközben újjal mutogatunk azokra, akik át sem jöttek még a Kegyelem korába. Vigyázat! Egy ortodox zsidó nem ismeri el Jézust Messiásnak! Számára még nem zárult le a Törvény kora! De akkor meg mért mutogatunk rá? Épp az újjal való mutogatás - jelenti, hogy mi sem léptünk még át. Ha most Pál apostolt nem tudom elfogadni hiteles tanúnak, sőt nagyon fontos, indító jellegű tanúnak, a Kegyelem korára vonatkozóan, a Szent Korona tanával nem tudok mit kezdeni!

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Tisztelt Olvasó!

Rovatunkban Endrőd régi utcaneveivel ismerkedhet meg, majd a visszakutatható községi bírák névsorát olvashatja. Településünk népének furlangját pedig jól példázza a különféle családok nevei elé biggyesztett ragadványnevek, melyek eligazításul szolgáltak az egyforma vezetéknevű családok megkülönböztetésében.

Utcanevek:

„Nagyvárad Polgári kerület Békés Megye Szarvasi járás Endrőd község, melyben létezik 39 utca.

1. Szt. János utca
2. Nagy utca
3. Templom utca
4. Kis bolt utca
5. Temető utca
6. Orosz utca
7. Körös utca
8. Nesze utca
9. Gáts (?) utca
10. Nadrág utca
11. (olvashatatlan)
12. Katona utca
13. Nyanszeg (?) utca
14. Torma utca
15. Nyomás utca
16. Két kereszt utca
17. Gyep szél utca
18. Tóvis utca
19. Selyem utca
20. Hakkel utca
21. Oláh utca
22. Denkó utca
23. Csillag utca
24. Malom utca
25. Fülöp utca
26. Mikus utca
27. Zöldfa utca
28. Tarczal utca
29. Hegedűs utca
30. Litvák utca
31. Czakó utca
32. Dula utca
33. Négyház utca
34. Pittlés utca
35. Szarvas vég utca
36. Nász utca
37. Sáros utca
38. Szoros utca
39. Kis utca

Költ Endrődön 1851. Június 12-én.

Endrőd Község előjárói
Nevezetesen
Tímár István Bíró
Gyicsitca Illés Törv. Bíró
Uhrin József Esküdt"

Bírók Endrődön (1731-1836):

1. 1731. Molnár György
2. 1744. Bacsa János
3. 1745. Szerző Pál
4. 1746. Hornok Ferenc
5. 1747. Bacsa János
6. 1748. Szabó András
7. 1749-53. Kapus György
8. 1754. Mikó Gergely
9. 1755-57. Fekécs András
10. 1757. Vaszkó András
11. 1758. Hornok András
12. 1759. Duda János
13. 1760. Hornok Ferenc
14. 1761-62. Katona István
15. 1763-64. Timár Mihály
16. 1765-66. Katona István
17. 1767. Hornok András
18. 1768. Varjú György
19. 1769-74. Katona István
20. 1775. Dávid György
21. 1776. Katona István
22. 1777-78. Draho József
23. 1780-81. Farkas Pál
24. 1782. Csuvár András
25. 1783-84. Farkas Pál
26. 1786. Varga Márton
27. 1788. Farkas Pál
28. 1790. Timár Mihály
29. 1791. Farkas Pál
30. 1794. Katona István
31. 1795. Binges János
33. 1798. Kalmár Mihály
34. 1803. Timár Mihály
35. 1805. Kalmár Mihály
36. 1807. Timár János
37. 1809. Kalmár Mihály
38. 1810. Katona Imre
39. 1811. Timár János
40. 1812. Pintér György
41. 1813. Kalmár Mihály
42. 1815-18. Vaszkó István - Iványi Pál
43. 1820. Pintér György
44. 1821. Timár Mihály
45. 1822. Hunya Mátyás
46. 1824. Kalmár György
47. 1827. Iványi Pál
48. 1829. Hunya Mátyás
49. 1831. Uhrin Imre

50. 1832. Hunya Mátyás
51. 1833-36. Dinya Mihály

Ragadványnevek:

1. Göndör Timár
2. Dobos Timár
3. Szükség Timár
4. Kormos Timár
5. Kofa Timár
6. Zsíros Timár
7. Kabát Timár
8. Plavec Timár
9. Fehér Timár
10. Hájas Timár
11. Vajas Timár
12. Csöre Timár
13. Fekete Timár
14. Óvári Timár
15. Szemölcsös Timár
16. Zsombok Timár
17. Zsándár Timár
18. Lyukas Timár
19. Nagy Gyura Timár
20. Csihar Timár
21. Magyar Timár
22. Szép Timár
23. Vitéz Timár
24. Kis Szurovecz
25. Baka Szurovecz
26. Moker Szujó
27. Bocskor Szujó
28. Szép Szujó
29. Kakas Vaszkó
30. Csöre Vaszkó
31. Sártói Vaszkó
32. Fingos Hornok
33. Picsik Hornok
34. Hármás Hornok
35. Kormos Hornok
36. Pencko Gyuricza
37. Galambos Gyuricza
38. Pocok Gyuricza
39. Porubcsánszki-Plesko
40. Kiszely-Sesták
41. Etem Varjú
42. Kétszer Kovács
43. Magzat Kovács
44. Ragyogó Kovács
45. Korsóhasú Ugrin
46. Huszár Ugrin
47. Báró Ugrin
48. Mazna Ugrin

Gyomaendrőd 2003. augusztus 25.
Vaszkó Irén gyűjtése

A tavaszi szezon végén utolsó előtti helyen végzett labdarúgó csapatunk, a Gyomaendrődi Városi SC. Akkor sok szó esett arról, hogy nem való nekünk az NB III. Sem játékosaink, sem anyagi lehetőségeink nincsenek meg hozzá. De úgy hozta a sors, hogy mégis az NB III-ban maradtunk.

Új emberek, játékosok kerültek a csapatba. A felkészülés során, a Jamina elleni meccsen meglepő eredmény született: 1:1! A játékoskeret: Kiss, Csikós, Katona, Szabó, Uhrin, Litauszki, Hídvégi, Szántó.

SPORT

Zsibrita, Beinschrót, Kövágó, Farkasinszki, és Göblyös.

A szezon augusztus 20-án kezdődött, Túrkevény. Idényeleji játékkal 5: 1-es vereséget szenvedtünk. A mérkőzés elején kapott potyagólok letörték a fiúk kedvét, reméljük, lesznek még szebb napok!

Augusztus 20-án Gyomai FC – Békésszentandrás: 3: 0

Augusztus 24-én Algyő volt a vendégünk. Rekkenő hőség, az első félidőben a vendégek voltak a jobbak. Félidő után sok lehetőség kínálkozott csapatunknak, de elkapkodták, így a végeredménnyel meg kellett elégednünk: 0: 0, 1 pontot szereztünk.

A tabellán a 12-ik helyen vagyunk.

A megyei I. o Gyoma – Medgyesegyháza: 2: 0, góllövő: Mátyus, Hunya.

A tabellát a Gyomai FC vezeti.

Márton Gábor

Gyoma néprajza

Rovatvezető: Cs. Szabó István

Közigazgatási tevékenység Gyomán
A 19. században

A következőkben egy gyomai iparos Zöld János kovácmester hagyatéki leltárát ismertetem, aki 1863. március 2-án fejezte be földi pályáját. A leltárban előforduló magyarázatra szoruló kifejezéseket, fogalmakat, szavakat a „leltár” végén igyekszem értelmezni.

Az előjáróság „Bíróság”- részéről a leltár felvételre megjelent esküdtek: Csapó Mihály és Harmati Sándor, az „érdekeltek” részéről pedig; Szilágyi Sára a „hátrahagyott házastárs” és Szilágyi Bálint „gyám”. Ez utóbbi személy nagy valószínűséggel a feleség-özvegy fivere, aki a 2 hátramaradt 2 gyermekek gyámjává lett kiszemelve.

Ingóságok; 1 kihúzó asztal, 1 ócska kék láda, 1 takaréktűzhely 3 vas fazékkal, 1 réz gyertyatartó. Konyhabeliek: 1 ócska rézűst, 1 vasmoszár ütővel, 3 evőtál, 6 bádognakál. Kamarabeli eszközök: 2 csebres dézsa, 1 pár szűrő szita, 1 ócska négynyüstös ponyva, 1 ócska kétnyüstös ponyva, 1 szenes zsák, 1 öt itzés bőrs kulacs, 1 két itzés bőrs kulacs, 1 két élű csákány, 1 metcző kés, 1 vas macska, 19 ócska lópatkó, 1 ócska ló békó, 1 disznófogó, 1 ócska karika, 2 ócska szántóvas, 8 ócska pergő, 3 10/es /acél üveg, 2/5-ös/acél üveg. Kovácmesterségbeli szerszámok; 40 font dirib-darab vas, 1 fúvó állás, és csáklya vassal, 1 nagy ütővas, 1 ócska ütővas, 1 szarvas ülő, 1 sotu padostul, 1 sróf metcző hajtójával, 4 verő kalapács, 1 francia sróf kulcs, 5 szeg fejező, 4 tengelyfogó vas, 2 pánt fogó vas, 3 tűzi fogó vas, 2 muter fogó vas, 2 görbe fogó vas, 3 Kohba való szerszám vályuval, 4 spáring vas, 7 ülőbe való szerszámok, 8 stekli zeng forma, 5 lyuk sojri 3 nyeles vágó, 7 karika hajtó, 7 nyeles lyukasztó, 3 ráf lyukasztó, 5 szemző, 1 betű stempli, 1 fejsze fokzó, 6 sróf kulcs, hajtott, 1 két talpú kalapács, 2 perselyverő, 2 szeghúzó harapófogó, 7 ló-

vasaláshoz való szerszámok székekkel, 2 ráf húzó, 2 patkó húzó, 2 ráf húzó bak, 13 gömbölyű dorni, 9 dorni, 27 nyeletlen kézbeli szerszám, 1 vonókés, 1 ráf húzó láncz, 9 kopott lapos reszelő, 3 kisebb reszelő, 1 szerszám szék, 1 zeng forma és egy furó hajtó 3 fúróval, 1 reszelőtartó fogas.

Ingatlanság: 900 négyszögöl szőlő, a Czifrakertben.

(Cseber-mértékegység- főleg bormérésre - Gyomán, a Debrecen-Nagyvárdkörnyéki nagy vagy 100, kis vagy 50 iccés járta- 85, illetve 42,5 literes, tehát „csebres-dézsa” = egy cseber úrtartalmú dézsa. „Négy vagy két nyüstös ponyva” = a szövőszék fő alkatrésze, a nyüst, a készülő szövet hosszanti fonalainak a síkját szálanként két, esetleg több részre egyetlen mozdulattal szétválasztó berendezés, tehát ahány „nyüstös”, annyi hosszanti szál/fonal.

„Bőrös kulacs” = a csikóbőrrel bevont díszes fakulacs. „Metcző kés” = fanyéllal ellátott kovácsoltvas széles, felső harmadában enyhén befelé görbülő szőlőmetsző kés.

„Vasmacska” = három, négyágú kovácsoltvas horog, célszerű eszköz, pld. kútba esett tárgyak kihalászására. „Pergő” = legkisebb kolompfajta, melynek pergésszerű hangja van. Nagyság szerint 20-40 dkgrammos kolomp, a neve, de nevezik csatrangnak is. Lovak, tehenek, borjúk juhok, sertések nyakába kötötték, ezzel az állatot megjelölték, hogy pl. a csikós tudja merre legel a nyerges lova. Ünnepi alkalmakra számba fogott lovak hámjára is felrakták. Anyaga sárgaréz volt. „Lóbékó” = vasláncos mozgásgátló, amelyet rendszerint a ló két első lábára csatoltak. „Sróf-metsző” = menetvágó, „francia sróf kulcs” = francia (csavar) kulcs. „Muter fogó vas” = anyacsavarfogó vas. „Kohba való...” =

kohóba való... „Betű stempli” = nyilván vaból készült betűjel beütő. A többi régi megesküdnék rá, német eredetű kovácmesterségbeli műszót ne sajnálja az érdeklődő olvasó kikeresni Frecskay János: Mesterségek szótára Kovács mesterség (1-33 sz. füzet/Budapest

Tekintsünk most rá egy másik húsba vágó területre, ti. a „szolgák” /mái szóhasználatl alkalmazottak/ bérezésére. 1792. januárjában megállapították, hogy a „Gyoma Helységbeli Gazdák a Nemes Vármegye rendelkezésének ellene jártak, és a Szolgák rendkívül való nagy bérekbe fogadódtak”. Mindjárt az új esztendő első napján a gazdák és szolgák a Helység Házához felhivatódtak, ezen hibát tehát egyszer már el lehessen intézni. Megkérdeztetvén a bérek azok ha rendkívül voltak, leszállítottak és nevezetesen az első Szolgának bére 38 frt.-ra mindent egyben értvén a 2-dik 28-ra, a 3-diknak pedig 16 frt.-ra határozottatott egy esztendőre, ennek megtartására Consignatio tétellett; Első Szolgának Bunda 9 frt.-ért, Kankó/szürkeposztóból készült kabátféle gyapjuruha/, 2 frt. 16 kr.-ért, Nadrág 2 frt., 2 pár fehér ruha/vászon ing s gátya/ 4 frt., Süveg vagy Kalap 51 kr., 1 pár Tszirma 2 frt.16 kr., - 3-dik Szolgának Bunda 5 frt., Kankó 1 frt. 30 kr., Nadrág 1 frt.30 kr., 2 pár fehér ruha 3 frt. 24 kr., Süveg vagy Kalap 45 kr., Egy pár Tszirma 1 frt. 42 kr., Ha szűrt kér az Első szolga az ára 6 fr. 46 kr. Ködmönnek 4 fr. 30 kr./ ti. bunda helyett szűr, kankó helyett ködmön/. - „Extraserialis” / vagyis soronkívül/ Bakkants 1 frt. 30 kr.-ért, Botskor 51 kr., 4-d fü / azaz negyedik éves/ marha 20 frt., 3-d fü marha 12 frt., Rugott / választott / bornyu 7 frt., 1 Köből vetés / akkora darab föld, melybe 1 köből = kb. 120 liter búza vehető = 520-540 négyszögöl/.

Cs Szabó István

Az ablak teszi a házat
MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1
Tel/Fax: 66/386-328

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Boltunk ajánlata:

- ⇒ Csempék
- ⇒ padlólapok
- ⇒ csaptelepek
- ⇒ külső, belső burkoló kövek
- ⇒ természetes kövek

Várom kedves vevőimel:

Neubort László kandallóépitő, Gyomaendrőd,
Fő út 52.

Telefon, fax: 06 66 283-492

Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Aki arculatot adott azt endrődi iskolának

Beszélgetés Ladányi Gáborné igazgatóval nyugdíjazása alkalmával

ezt nem lehet egyik napról a másikra lezárni.

- Miért lettél tanár?

- Tiszteltem a tanáraitam. Úgy gondoltam, hogy okosnak lenni, meg jónak lenni – ez nagy dolog. A legkedvesebb tanárom Paróczai Gergely bácsi volt, de nagyon tiszteltem Szabó Elek bácsit is. Alsóban Gábor Irma nénihez jártam, kemény, határozott volt, jól megalapozta a későbbi éveket. Azután a gimnáziumban is volt, egy tanár-példaképm: Balogh Bálint. Ő hihetetlen egyszerűen, tisztán, világos logikával magyarázta a matematikát. Mindent meg lehetett neki érteni rögtön.

- Sokan fogadták meglepődve a nyugdíjazásod hírért. Ezt a döntést nem az önkormányzat hozta, hanem Te. Miért?

- Amikor igazgató lettem – 12 évvel ezelőtt – voltak elképzeléseim az iskolával kapcsolatban. Ezeket szépen sorban, évről évre, lépésekben haladva megvalósítottam. Ez kész van. De a fejlődés nem áll meg, most ismét egy nagyobb elképzelésbe kellene belefogni, az szintén legalább tíz év. Ennyi időm nekem már nincs, de energiám sincs. Nagyon sok erőt kivett belőlem ez a 12 év. Mert ha csak a szakma lett volna...

- Próbáljuk meg a lehetetlent: ismertess meg minket az „igazgatóságod” történetével.

- Ha emlékszel, külön iskolaegységek voltak: polgári iskola, nagylány iskola stb. Ezeket megszüntettük és minden osztályt ki-jött a kibővített ligeti iskolába. Egyrészt mert a rész-iskolák korszerűsítése többbe került volna, mint a ligeti iskolának a bővítése. Másrészt mert közben felépült az egyházi iskola, és tudnivaló volt, hogy a gyereklétszám meg fog oszlan a két iskola között. Kisebb létszámú lett a mi iskolánk, családiasabb. Jó az is, hogy együtt vannak kicsik-nagyok – mint a valóságban.

- Ennél talán még fontosabb volt az iskola tartalmi életének megváltozása. Az hogyan történt?

- Legfontosabb volt, hogy a tantestületnek meg kellett állapodni azokban az alapértékekben, amelyek vezérlik a pedagógiai munkánkat. Mert ettől egységes egy iskola. Ezeket az alapelveket az 1993-as törvény már minden iskolától elvárta. De az iskolák többsége nem volt fogékony erre és hagyományos módon működött tovább. Negyven éven keresztül szóról szóra megkaptuk „fentről” a teendőket, ehhez voltunk szokva. A mi iskolánk kiizzadta az új alapelveket: az egész tantestület közel két éves munkájaként, hétről hétre különböző csoportbeszélgetéseken keresztül megvitatta alakítottuk ki, hogy mit tartunk a legfontosabb értékeknek. Ebből aztán elkészítettük a programunkat, ennek megvalósításához pedig kellett egy szervezet, amely az értékek szerint működik. Több jogosítványt kaptott a tantestület a döntés előkészítésekben; több lett a középszintű

vezető; bevontuk a vezetésbe a gyerekeket és a szülőket is. Így változott meg fokról fokra az előző időszakhoz viszonyítva az iskola.

- Melyek azok az értékek, amelyeket az endrődi iskola a legfontosabbnak tart?

- Egészséges önbecsülés; legyenek hagyományai az iskolának – ettől van arculata is; rend, tisztaság; testi és lelki egészség; műveltségigények kialakítása; udvarias, illetudó viselkedés; demokratizmus; mások autonómiájának tisztelése; képesség az együttműködésre; törekvés az önkifejezésre. Ez utóbbi, a kommunikáció – kiemelt területünk. Hogy minden gyerekünk ki tudja fejezni saját magát, meg tudja fogalmazni a gondolatait, hogy a megszerzett tudását érthetően vissza tudja adni – ezt kulcs-képességnek tartjuk, amely nélkül nem létezik még a matematika sem.

- A felsoroltakból hiányzik a vallás.

- A mi iskolánk nem elkötelezett egyetlen vallás mellett sem. Arra tanítjuk a gyerekeinket, hogy a vallási nézetek egymás mellett békésen megférnek és mindenkinek a magánügye, hogy mely vallás mellett kötelezi el magát.

- Milyen pedagógus közösséget sikerült kialakítani?

- Együttműködők és kreatívak. Nyitottak, tele vannak ötlettel. Jó szakemberek. Például: az nagy dolog, hogy egy általános iskola végén több gyerek is le tudta tenni az alapfokú nyelvvizsgát. Ennek a tanévnek a végén több gyereknek is sikerült ez a mi iskolánkban. Szépen beszélnek a gyerekeink. Sokat szerepeltetjük, őket, hihetetlenül élvezik ezt, és közben megtanulnak nagyon szépen beszélni. Jók a magyarosaink is. Reál tárgyakból is jók az eredményeik. Ötvenévesek is a tanárok. Régebben nem így volt, megküzdttem egy-egy rendezvényvel, aprólékosan ki kellett osztani a feladatokat. Mostanra mindennek megvan a sorja, és mindenki tudja a feladatát. Az idei Rózsahegy napokon szinte nem volt már feladatom. Ha ilyen tantestület van, akkor nagyszerű eredményeket lehet elérni.

- Nagyon szép helyen van az endrődi iskola. A természet ölen – mondhatnánk.

- Igen, ezt senki, aki vidékről jön, nem állja meg szó nélkül. Vízparton van, ligetben, jó a levegő, télen nagyon jókat korcsolyáznak a gyerekek. A liget a hatalmas tölgyfáival szinte hozzánk tartozik, a gyerekek ott töltik az ebédszünetet. A holtág partján szobrok vannak, díszcserjék. Mellettünk a sportpálya, ott a gát – ez egy szabad, természetes környezet.

- Igazgatóként mit tartasz a legnagyobb sikerednek?

- Azt, hogy a mi iskolánk országosan elismert iskola lett. Ezt itthon nem is igen tudják, pedig így van. Azzal van összefüggésben, hogy az önfeljesztő iskolához tartozunk, ahová csak nagyon komoly pedagógiai munkával lehetett pályázni. Mi ezeknek a feltételeknek – kemény munka után – megfeleltünk. Mostanra igen komoly konferenciákon veszünk részt, illetve mi is jogot kaptunk országos konferencia szervezésére ebben az évben. 230 ember jött el hozzánk az ország minden részéből. Az igazi eredmény az volt, hogy ebből az alkalomból mi is be tudtuk mutatni projektjeinket, saját fejlesztéseinket, amit az egész tantestület kiizzadt magából, például a tanulás tanítása témakörben. A mi iskolánkból is voltak előadók. Erre én nagyon büszke vagyok.

- És tanárként mit tartasz a legnagyobb sikerednek?

- Egy tanár, ha az eredményeiről kérdezik, a tanítványait sorolja. Polányi Évi, Kovács Tibi, az életútjuk hozzákapcsolódik a történelemhez. Farkasinszki Attila, igen színes egyéniség volt, Farkasinszki Ildikó is. Az utódóm, Farkasné Szabó Mária, aki az igazgató lesz mostantól az endrődi iskolában, ő is a tanítványom volt. Sokan lettek pedagógusok a tanítványaim közül, itt, Endrődön is tanítanak közülük jó néhányan.

- Te is mindig tanultál. Hallottam, hogy egy kirándulásán a helyettesed, Varjú Józsa megkérdezte, hogy milyen múzeumi belépőjegyet kérjen neked, diákjegyet, vagy felnőttet?

- Ugy gondoltam, ha vezetek egy intézményt, annak elméletileg megalapozottnak kell lenni. Ötvenhárom éves koromig mindig tanultam. Először vezetéselméletet, azután pedagógiai elméletet a debreceni egyetemen. Egy igazgatónak a pedagógiát nagyon kell tudni. Az egész iskola egy nevelési rendszer. Ezt látni kell, különben széthull az egész. Később mérésmetodikát tanultam a szegedi egyetemen. Hogy megállapítsam, jelenleg hol tartunk.

- A nehéz életpálya a házastársnak is nehéz. Szerencsésnek tartod magad a házasságod felől nézve?

- Teljes mértékben. A férjem mindenben a társam. Tiszteli azt, hogy felelős beosztásban dolgozom. Biztonságban érzem magam mellette. Segít, támogat.

- Vidámak is vagytok, észrevettem.

- Igen optimisták vagyunk.

- Három gyermeked van. Mikor egyszer felvettem, hogy három gyereket felnevelni biztosan nagyon nehéz lehetett, azt válaszoltad, hogy észre se vetted.

- Hát persze. Így volt szép. Nagyon szép. A legboldogabbak azok az ünnepek, mikor együtt a család. Olyankor tízen vagyunk, mindenki leül az asztal mellé, ennél szebb látvány nincs a világon. Két unokám van, és várjuk a harmadikat.

- Hunyd be a szemed és gondold az iskolád épületére. Mi villan be először?

- Az udvar. Ott látom együtt a gyerekeket. Szünetben minden gyerek kint van az udvaron, zsongás van, játszanak. Ezt olyan jó látni.

- Ha újrakezdehetnéd, ismét pedagógus lennél?

- Igen, egészen biztosan, ez egyértelmű. Én más nem is tudnék lenni.

- És az igazgatóságot is elvállaltad volna, ha előre tudod a nehézségeket?

- El, persze. Igen, el, így ahogy van. Szép munka volt. Nehéz volt, de értelme volt. Igazi szakmai kihívás volt, és én úgy érzem, eleget tettem.

- Milyen jó tanáccsal indítja útjára a mai világ fiataljait egy igazgató?

- Azt nem tudom, hogy egy igazgató mit mond, de én úgy gondolom, a legfontosabb, hogy felismerje a gyerek a saját értékeit, higgye el, hogy van értéke. Mindenki van érték, ezt higgye el, és találja meg ezeket az értékeket. És egy életen át maradjon hú hozzá.

- Azt biztosan tudom, hogy Endrődnek szerencséje volt azzal, hogy Ladányi Gáborné több mint tíz évig itt volt iskolaigazgató. Hogy Ladányi Gábornénak szerencséje volt-e Endrőddel, ez a kérdésem.

- Az ember a szülőhelyét nem válogatja meg. Úgy szereti, ahogy van.

Szilágyiné Németh Eszter

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Szeptember 1-én tárgyalta újra az alkotmány módosító bizottság az igazságszolgáltatásban történő anyanyelvhasználatra vonatkozó RMDSZ –indítványt. Markó Béla szövetségi elnök a javaslat elfogadására számít. Frunda György hozzászólásában hangsúlyozta, hogy az anyanyelv használatának joga nem nehezítené, hanem éppen könnyítené a tárgyalások menetét, mert a hivatalos tolmácsok úgyszólván kevesen vannak, és pénzbe is kerül.

Százezer román-moldovai állampolgár szerzett román állampolgárságot és közülük több mint 27 ezren román útlevélet is. Valamennyi kettős állampolgár romániai szavazati joggal is rendelkezik. Közülük 11507-en állandó romániai lakhellyel szereztek meg az úti okmányt, 15746 moldovai polgár viszont megőrizte moldovai állandó lakcímét. A külföldi állandó lakhellyel rendelkezők számára ugyanazok a szabályok érvényesek, mint bármelyik román állampolgár számára, aki a választások idején külföldön tartózkodik. Számukra általában Románia külképviseletén biztosítanak szavazati lehetőséget. A májusban rendeltileg módosított állampolgársági törvény 10. cikkelye egyértelműen leszögezi, kérésre akár romániai lakcímmel, akár más országban lévő lakhellyel is megadható a román állampolgárság azoknak, a személyeknek, akik egykor már román állampolgárok voltak.

A 2003. évben sem állt meg a Tájháza elindult bővítési és újítási folyamat.

Múzeumunk 2000-ben megnyitotta a Tájház szomszédságában lévő épületben a helytörténeti kiállítását, mely 2001-ben Kunkovác László fotókiállításával gazdagodott. Még ebben az évben egy újabb szomszédos telek csatolódott a múzeumhoz, melyen szabadidős parkot kívánunk létrehozni az idelátogató és a helyi vendégek részére. A telken épül, a hamarosan befejezéséhez érkező épület, amelyben a vizes blokk, illetve az iroda és adattár kap helyet.

A napokban készül el az udvari kemma, mely segítségével bővíteni tudjuk a látogatóinknak nyújtandó programjainkat. A kemencében sült kalács és kenyér, valamint ezek elkészítésének bemutatása még több érdeklődőt vonz majd a Tájházba. A zord tavaszi időjárás ellenére már márciusban elindult szezon. Még havas volt a táj, amikor a Duna Televízió készített riportfilmet a Tájházban, Kunkovác László. Befűtöttünk a kemencébe és a nagyszoba melegében folyt a forgatás. Hamarosan a Hír TV munkatársai is megkerestek és május elején az „Egy nap Gyomaendrődön” című műsor egy része ugyan csak a Tájházban készült el. Májustól a Pájer Campingban tartózkodó Erdei iskolás csoportok tették hangossá a Tájház udvarát, ahol megismerkedhettek néhány hagyományos kézműves mesterséggel.

Júniusban a helyi fogvatékos fiatalok tábora adtunk otthon, majd július 20 és 30 között, a harmadik éve működő néprajzi tábor kutatói munkálkodtak a Tájházban. A néprajzi tábor, melyben a helyi fiatalokon kívül a Debreceni Egyetem és a szegedi József Attila Tudományegyetem néprajz szakos hallgatói vettek részt, tovább folytatta a tavalyi évben megkezdett leltározási, illetve „terepmunkát” az endrődi városrészen. A Szarvasvégi Temető felmérésének

Ez a törvény biztosítja mindazoknak a volt román állampolgároknak és másodfokig terjedő leszármazottaiknak, akik 1989. december 22. előtt neki nem felróható okokból veszítették el a román állampolgárságukat, vagy akaratukon kívül vonták azt meg tőlük, kérésre visszakaphatják román állampolgárságukat. Emellett megőrizhetik az idegen állampolgárságot, és megőrizhetik külföldi lakhelyüket, vagy áthelyezhetik azt Romániába. Az állampolgárság visszaszerzése fenti esetekben költségmentes. Más szabály érvényes a már Romániában élő egykori román állampolgárokra. Ők csak 4 év ott tartózkodás után kérhetik az állampolgárságot. A kérelem megadásának feltétele a román nyelvtudás.

A Krónika című közéleti napilapban Gazda Árpád tollából olvastuk: „Nem lehet nem észrevenni azt a hangvételbeli különbséget, amely Kovács László külügyminiszter, és Bárony András külügyi államtitkár, illetve Szabó Vilmos államtitkár legutóbbi magyar állampolgársággal kapcsolatos megszólalásait jellemzi. Míg a külügyesek eleve negatív megközelítésben viszonyultak a kérdéshez, megszólalásaikban azt igyekeztek elmagyarázni, hogy miért aberráns a Vajdaságban megfogalmazott igény, ime, hangsúlyosan jelent meg a magyar kormányban az ellentétes megközelítés is. Szabó Vilmos szabadkai nyilatkozata egyértelműen arról szól: miként lehetne megadni a magyar állampolgárságot a határon túlira. Mert hát mi mást jelentene az az óhaj, hogy mindenki egyfajta nemzeti ügyként kezelje az állampolgársági kérdést. A nemzeti ügyeknek ugyanis közös jellemzője, hogy azokat meg kell oldani. Az újszerű helyzet azt a kérdést veti fel: vajon időbeli fejlődés jegyeit vagy a különböző tisztségek közti nézetkülönbségek jegyeit viselik magukon a magyar kormányoldalon tett nyilatkozatok. Az elmentmondások tudniillik azt is jelezhetik, hogy mindenki mondja a magáét, ... de jelezhetik azt is, hogy a magyar kormány kezdi megtalálni a hangját. Túllépett az ideges reagálások korszakán. A lehangoltságot mindenképpen segítik azok a román –moldovai állampolgársági viszonyokról szóló adatok, melyek most kerültek első ízben nyilvánosságra. A baloldali magyar kormány kétségkívül új hangulatot hozott a magyar külkapcsolatokba. Míg a Fidesz a szomszédokkal való konfrontációit sem riadt vissza, a leszakított nemzetreszek támogatása érdekében, a szocialisták mindig a szomszédokkal fenntartott jó viszonyt helyezték előtérbe. Egymás modelljeinek a lemásolása pedig e jó viszonyt alapozhatja meg. Adrian Nastase az utóbbi hetekben többször is példaként emlegette a határon túli magyar politikát. Románia Moldova-politikájából viszont a magyar kormány merithetne. Ez a példa tudniillik azt bizonyítja, meg lehet találni az állampolgárság kiterjesztésének azt a módját, amelyik nem vonzza tömegesen az anyaországba a határon túliakat. A román állampolgársági törvény magyarországi alkalmazása azt jelentené: szülőföldjén maradván szerzhetné meg a magyar állampolgárságot valamennyi erdélyi polgár, aki beszéli a magyar nyelvet, és felmenői valamikor magyar állampolgárok voltak.”

Hírek az Endrődi Tájházból

utómunkálatait befejezve, Endrőd archaikus építészeteinek feltérképezését indítottuk el. Olyan fotó adatbázist kívánunk létrehozni, amely rögzíti és bemutatja településünk épített örökségét. A fotódokumentáció elkészítéséhez nagy-szerű útmutatást kaptunk Kunkovác László fotóművész-etnofotográfustól, aki a táborunk egyik vezető személye volt. A tábor programjában most is szerepelt ismeretterjesztő előadás, amelyre az érdeklődőket mindig szívesen látjuk. Sziklarajzok, áldozóhelyek, köemberek címmel Kunkovác László tartott nagyszerű diavetítéses előadást. Az előadás a Tájház nagyszobájában tartott és bizony annyi érdeklődő gyűlt össze, hogy nem is férték be mindannyian. S így jó néhányan kívülről hallgatták meg a mély-mondanivalójú, magával ragadó előadást. Kunkovác László nem ismeretlen olvasóink számára, hiszen kiállításairól, sikereiről többször beszámoltunk lapunkban. Ő még a Magyarországon fiatal tudományt, a vizuális antropológiát művelő magas fok. Személyében tudós és a

művész kapcsolódik egygyé; s az így megszületett alkotásai nem csupán dokumentum értékű munkafotók, hanem művészi produktumok, melyek megállítják és elgondolkozásra készítik a szemlélődőt.

A tábor programját kalácsütés színesítette, melynek rejtelmeibe Lapatinzskine Mariska néni vezette be a tábor lakóit. Az utolsó napot kecskepörkölts ebéd zárta és bízva a jövő évi folytatásban búcsúztunk el egymástól.

Augusztus 23-án újra nagy esemény színhelyévé vált a Tájház. „Rakóczi emlékezete” című előadást hallhattuk, a magát csak műkedvelőnek nevező Giricz Lászlótól. Az előadásra több mint negyvenen gyűltünk össze az esti órában a helytörténeti épületrész udvarán.

Giricz László olyan műkedvelő, a szó eredeti, XIX. századi értelmében, aki nagy buzgósággal gyűjti hazája történelmének eseményeit. Nem rest felkeresni fontos ismert és kevésbé ismert emlékhelyeit. S nem utolsó sorban, megosztani érdeklődő honfitársaival. A diavetítéses előadást korabeli zeneművek felcsendülő dallamai színesítették.

Az előadások megszervezésében oroszlan-részt vállalt a Múzeumbárátok Köre Egyesület és ezúton szeretném megköszönni minden tagjának a segítségét.

Ezek történetek eddig múzeumunkban. Az év hátralevő részében szeretném folytatni az előadások szervezését, melynek következő előadója Dr. Kis Antal etnográfus, aki a magyar néprajz történeti áttekintését végzi el előadásában.

Múzeumunk sokféle tevékenységével próbál szolgálni a „KÖZMŰVELŐDÉSNEK”.

Hiszen nemcsak az elmúlt korok hagyatékának őrzése és bemutatása a feladatunk, hanem a témához kapcsolódó, a kultúrát és a kultúráltságot elősegítő pedagógiai munka is.

Gyomaendrőd, 2003. augusztus 26.

Szonda István

Igazságosabb és testvériesebb Magyarországot!

A Kereszténydemokrata Néppárt ügyvezető elnöksége által elfogadott IRÁNYELVEK 21 pontja ad választ arra, hogy hol a helye a kereszténydemokráciának az ezredfordulón.

V. rész

18. KÖZÉLETI, BÁZISKÖZÖSSÉGEK: IFJÚSÁGI CSOPORTOK, POLGÁRI KÖRÖK, PÁRTSZERVEZÉS

A munka nemcsak a parlamentben zajlik. Hívunk mindenkit, aki elveinkkel egyetért, és gondolataink továbbfejlesztésében, illetve megvalósításában kész tevékenykedni, csatlakozzon hozzánk! A csatlakozásnak a pártba való belépéstől, a polgári körökben való tevékenységen, a keresztény közéleti klubok létrehozásán át a szakértői munkáig vagy csak a rendezvényeken való részvételig nagyon sok formája van. Különösen nyitottak vagyunk a fiatal nemzedék szerepvállalása iránt. Minden forma értékes, beleértve a rokon pártokban való aktív politizálást is. A Kereszténydemokrata Néppárt ugyanis nem a rokon erőket tekinti versenytársainak, hanem az úgynevezett baloldali pártokat.

19. PÁRBESZÉDET!

A mai kormányt és az azt támogató pártok tevékenységét kritikusan szemléljük, de meggyőződésünk, hogy az a merev szembeállítás, amely nemcsak a hibákat itéli el, hanem ellenségnek tekinti azok elkövetőit is, nem szolgálja a nemzet érdekét. A késő-kádárkori politikai elit képtelen elviselni a politikai váltógazdaságot. Állandó belpolitikai harcot folytat azokkal, akik a hatalom gyakorlásától már kétszer eltávolították. Ez a légkör csak arra

alkalmas, hogy a polgárok végképp elveszítsék a politikusokba vetett bizalmukat. Mi a másakra való odafigyelés készségével rendelkezők számára kívánunk a mindannyiunkat érintő és érdeklő problémák megoldásáról eszmét cserélni. Párbeszédre törekszünk tehát mindenkivel. A kölcsönös megbecsülést állítjuk szembe a gyűlölettel.

20. CSAK A TISZTA IGAZAT!

Az egyházaktól és más független szervezetektől, valamint a sajtótól azt kérjük, hogy emeljék fel a szavukat az erkölcs védelmében. Szólaljanak fel minden hamis beállítás, torzítás, rágalmozás, a lényeges dolgok elhallgatása, a hibák eltusolása ellen. A független média (sajtó, rádió és TV) szolgálja a hiteles, tárgyilagos tájékoztatást és a társadalom nemes értelemben vett, kulturális és erkölcsi gazdagodását. Csak a magyar társadalom egésze tudja elérni, hogy a magyar közéletből eltűnjön a durvaság, és a hazugság.

21. ÖNÁLLÓAN ÉS ÖSSZEFOGÁSRA KÉSZEN

Mi magyar kereszténydemokraták, egymás értékeinek és önállóságának tiszteletben tartásával készek vagyunk az összefogásra mindazokkal, akikkel közösek a céljaink. Ugyanakkor párbeszédre törekszünk a tőlünk eltérően gondolkodókkal. Együtt sokat és hatékonyan tehetünk Magyarországotért ebben az új kihívásokkal teli korszakban, az Európai Unióban.

Közre adta: Császárné Gyuricza Éva
Magyar Kereszténydemokrata Szövetség
Békés Megyei elnöke

Hetedszer tisztelgett Győr városa és az ott egybegyűltek a magyar kereszténydemokrácia előtt.

Idén, augusztus 22-én 60 éves évfordulóra emlékeztek, 1943 augusztusában alakult meg a Demokrata Néppárt. A magyar politikai történelem e jelentős eseményére közel 4000-en emlékeztek Győrben. Ezen emlék előtt tisztelgett. Orbán Viktor a Fidesz Magyar Polgári Szövetség elnöke, volt miniszterelnök és minden megjelent, aki a kereszténydemokrata eszmének híve. Mély tisztelettel emlékeztek a közelmúltban elhunyt Varga László emlékének is. A győri emlékülés főhajtás a Barankovics István által vezetett Demokrata Néppárt alapításán túl az 1947-es választási győzelem előtt is.

Az ideji győri emlékezés a XXI. század eleji magyar kereszténydemokrácia történetének is jelentős színtere volt. Itt került aláírásra az MKDSZ-FIDESZ szerződés, Orbán Viktor és Harrach Péter elnökök részéről.

Az aláírt dokumentum néhány lényeges gondolatát megismertetjük olvasóinkkal is.

„Együttműködési megállapodás a Fidesz-Magyar Polgári Szövetség és a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség között

Annak tudatában,

- hogy nemzeti céljaink elérése érdekében a polgári erők legteljesebb, tartós összefogására van szükség;
- hogy nincs polgári politizálás a kereszténydemokrácia hangsúlyos részvétel nélkül, melynek Magyarországon az MKDSZ megkerülhetetlen és hiteles képviselője;

Kereszténydemokraták győri találkozója

- hogy a széles bázison nyugvó néppárti politizálás vezető ereje a Fidesz-Magyar polgári Szövetség, mely nélkül a polgári együttműködés nem valósítható meg;
- a Felek közös értékeiktől vezérelve és közös céljaik megvalósulása érdekében jelen Együttműködési Megállapodásban rögzítik tartós együttműködésük kereteit.

A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség és a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség együttműködése elvi alapokra épül.

A Felek

- kiemelt jelentőséget tulajdonítanak az emberi méltóság szabadságának;
- tudatában vannak, hogy a nemzet fennmaradása és a jövő generációk egészséges fejlődése érdekében az államnak mindent meg kell tennie a gyermeknevelő családok védelméért és boldogulásáért;
- mindenkit megilletően esélyt kívánnak biztosítani a tanulásra, a munkára és a saját otthon megteremtésére;
- erősíteni kívánják a nemzetet megtartó családi, polgári, egyházi közösségeket;
- olyan kormányzati működést tartanak elfogadhatónak, mely tiszteletben tartva
- a polgárok és közösségek önállóságát, csak azokat a döntéseket vonja
- magához, melyek meghozatalára csak a kormányzat képes;

- különös figyelmet kívánnak fordítani, és fokozott védelmet kívánnak nyújtani a

- vidék társadalmának, hogy annak hátrányos helyzete minél előbb megszűnjön;
- minden rendelkezésükre álló eszközt igénybe vesznek az állami vagyon és a
- termőföld védelmére, az értéken aluli kiárusítás megakadályozására.

A Fidesz és az MKDSZ jelen Megállapodást az 1998 óta tartó, megállapodásokban rögzített együttműködés, valamint az 1998 és 2002 közötti eredményes közös kormányzati munka folytatásának tekinti, melynek célja egy újabb országépítő kormányzati ciklus lehetővé tevő választási siker megalapozása.

Az MKDSZ összekötő szerepet kíván betölteni a Fidesz illetve az újjászerveződő Kereszténydemokrata Néppárt között.

A Felek szakmai együttműködésében az MKDSZ kiemelt felelősséget visel az egyházpolitika, a család-és szociálpolitika, a környezetvédelem, a közlekedés- és a mezőgazdasági és a kisebbségpolitika területén.

Az MKDSZ mint nem pártjellegű társadalmi szervezet a Fidesz társszervezeteként önálló félként kíván fellépni a magyar politikai életben.

A Felek együttműködnek a 2004-ben sorra kerülő Európai Parlamenti választásokon...

Közre adta: Császárné Gyuricza Éva
MKDSZ Békés Megyei elnöke

Nemes Nagy Ágnes
A LOPOS KUTYA

Az én kutyám, Fickó, mindig
kimegy az ajtón, lemegy a lépcsőn, bemegy a boltba.
Kimegy-a-lemegy-a-bemegy-a.

Az én kutyám, Fickó, mindig
szedi a polcra, veszi a tálból, eszi a csontot.
Szedi-a-veszi-a-eszi-a.

Nem lehet, te Fickó, mindig
Kimegy-a-lemegy-a-bemegy-a!

Nem lehet, te Fick, mindig
Szedi-a-veszi-a-eszi-a!

Baj lesz ebből, Fickó, nagy baj:
Szalad-a-szalad-a-üti-a!

Tamkó Sirató Károly
ÁLLATKERTI HÍR

Apja – zebra.
Anyja – szamár.
Megszületett
már
a
zeb-már!

Megszületett!

Vígan ugrál!
Mert azt hiszi,
nincs is állat
ná-
la
sebb már!!!

Thúróczy Mária:
A HEGEDŰ

Négy húrja van,
azon zenél,
az é-n, az á-n,
a dé-n, a gé-n.

Magasan szól
az á, az é,
de mélyen bűg
a dé, a gé.

A húrokon
vonó szalad,
gyors dallamok
kiszállanak.

De lassulnak
majd délután,
elnyugszanak
egymás után.

S aludni tér
estefelé
az é, az á,
a dé, a gé.

Simai Mihály:
BÉKAHANGRA

Hajladozó berkenye
ágán ül egy brekeke.

Kérdezi a berkenye:
-Mit akarsz itt, brekeke?

-Csak azt nézem, csak azt nézem,
hogyan ég kerek-e.
-Miért nézed, brekeke?

-Felhő kerekedik-e?
Jeges eső esik-e?
Mégfájdul-e majd a torkom,

Idén először, igaz csak egy napot töltöttem a Sziget Fesztiválon, július 30-án. Egy barátommal mentünk, és még hajnal három óra-kor Hevesi Tamás koncertjét hallgattuk. Röviden ennyi az egy napos élményem, amit meg próbáltam leírni, de azt se elmondani sem lehet, azt érezni kell! Azt tudom, hogy jövőre is ott leszek és akkor már felkészülten várom a Sziget fesztivál szuper buliját.

még hajnal három óra-kor Hevesi Tamás koncertjét hallgattuk. Röviden ennyi az egy napos élményem, amit meg próbáltam leírni, de azt se elmondani sem lehet, azt érezni kell! Azt tudom, hogy jövőre is ott leszek és akkor már felkészülten várom a Sziget fesztivál szuper buliját.

Sziget Fesztivál

„Egy sziget lakó”

UTÓHANG:
Életemben én is először voltam az Óbudai szigeten, avagy a Diák-szigeten, Uhrin Benedeknek köszönhetően. Vegyes érzelmekkel indultam el. Kelleme-

sen csalódtam abban, amit ott láttam. Szelektív hulladékgyűjtés, rendezett sátrak, kulturált öltözetű fiatalok... néhány esetet kivéve. A könnyűzenei színpad mellett komolyzenei

színpad is volt. A Nagyszínpadon főleg külföldi előadók voltak, egy kivételtől eltekintve, Uhrin Benedek személyét, aki a sziget „ünnepelt énekese” új dalával a Szigetinduló-val rukkolt elő, pattogós indulószzerű énekével. Több ezer ember szószerint tombolt és együtt énekelt Benedek bácsival. Különös élmény volt, a szakadó eső ellenére a tömeg duplájára szaporodott. Háromszor visszatapsolták. A gyomaendrői és békés megyei szigetlakók mind ott voltak. „Benedek, Benedek, Benedek! Skandálta a több tízezres tömeg. Köszönjük szigetlakók a kulturált viselkedést, köszönjük Benedek bácsi a gyomaendrődiek nevében. Gyomán a ligetben szeptember 6-án az Uhrin Benedek-koncerten ismét találkozunk.

Ungvályi János

Fiatalokról fiataloknak

Cserkész tábor Dobozon

A kőteleki, endrődi, hunyai, szolnoki, szikszói cserkészcsapat a Dobozon élő Wenckheim grófnő, Jeanne Mari Dickens meghívására táborozott a dobozi plébánia udvarán.

A cserkészcsapat parancsnoka Csörghe Géza, aki egyben a Templos Lovagrend lovagja, így közvetlen volt a kapcsolat Ungvályi Jánossal aki szintén ennek a lovagrendnek a lovagja. E kapcsolat segítette a kőteleki és az endrődi csapat egymásra találását a táborozás idejére. A hunyai gyerekeket Sóczó Géza hitoktató kísérte el, és táborozott velük együtt.

A tábor résztvevői közül sokan először izlelték meg a cserkész-féle táborozás örömeit, kihívásait.

Úgy gondoljuk, hogy egy-egy tábor sikerét elsősorban a résztvevők élményei, véleményei keresztül lehet lemérni. Ezért megkérdeztünk 3 endrődi táborozót, kértük osszák meg olvasóinkkal élményeiket.

Kiss Anikót arról kérdeztük, hogy mikor került kapcsolatba a cserkész mozgalommal?

1993-ban a hittantanárom, ifj. Kiss Pál szervezte Gyomaendrődön a cserkészcsapatot, majd ifj. Varjú László őrvezető vitte a mozgalmat tovább.

- Eszerint már nem kezdő, volt már több kiképzésen is?

- Igen, több táborban is voltam már, 1993-ban és 94-ben.

Elmondta, hogy véleménye szerint a dobozi tábor, tekintve, hogy „alakuló tábor” így kissé lazább volt, hiszen sok volt a kezdő.

Rafael Tibor kérdéseinkre elmondta, hogy már kisiskolás korában is sokat hallott a cserkészekről, de ez volt életében az első tábor, ahol sikerült közelebb

is megismerni a mozgalmat. A kőteleki cserkész-parancsnok Csörghe Géza által került szorosabb élő kapcsolatba a mozgalommal, és ezt elsősorban a jó Istennek köszöni. Elmondta még, hogy a jó szervezés ellenére tapasztalt némi negatívumot is, de a pozitívumok nagyobb súllyal estek a latba. Szerinte a rá kiosztott feladat volt az egyik legfontosabb, hiszen ő volt az étkezési felelős. A reggeli, ebéd, vacsora elkészítéséhez szükséges anyagbeszerzés is az ő feladata volt. Munkáját többen is segítették, és sokan voltak az adományozók is.

Beszámolt az elméleti és gyakorlati kiképzésről, amit az „öreg cserkészek” oktattak. Megtanultak jó néhány fogást is, amit a gyakorlatban is tudnak alkalmazni.

A cserkészek hite az Istenben, a házában és a felebarátokban, ez a legfontosabb erény, amit minden fiatalban ki kell nevelni.

Barta Mónika szintén első cserkész-táborozó volt. Bevallása szerint vegegyes érzelmekkel tért haza, de nála is a sok kedves élmény feledtetni azt a néhány zavaró momentumot, amit talán a „nagy” korkülönbség okozott. Tetszett neki a társaság összefogó ereje.

A rábizott konyhai feladatban nagy segítségére volt a gyomaendrődi Fehér Zsombor és Lakatos Robi, de a kőtelekiek is segítették a munkáját.

A különböző kiképzések, az alakí, az őr-alakítás, a különböző jelek ismerete, a morze, és kézi jelek, a cserkész dalok, a gyalog túrák, a kirándulások, mind-mind kedves emlékek, persze jutott idő pihenésre is.

Mónika mondta el a napirendet is: Reggel 6 órakor ébresztő, 7 órakor sora-közö a zászlófelvonás

oz, szolgálat átadás-átvétel. 8 órakor reggeli, és 13 óráig a napi program végrehajtása következett.

13 óra 30-kor ebéd, utána kis pihenő, és délután 4 órakor foglalkozás. A nap fénypontja a vacsora utáni tábortűz volt. Énekeltek, játszottak, vidámak voltak.

A dobozi emberek általában kedvesen figyelték a csapatot. A dobozi fiatalokkal foci meccset is játszottak, több barátság szövődött.

Mindhárom résztvevő vallomása alapján nyugodtan állíthatjuk, hogy sok-sok élménnyel gazdagodva, lelkileg feltöltődve fejezték be a résztvevők a tábor, és bontottak sátrat. Jó kedvvel, vidáman tértek haza otthonaikba. Hogy ez mennyire így van, mi sem bizonyítja jobban, hogy már a jövő évi tábor helyét is meghatározták, ami a szabadkígyósi kastélypark, ahol a két csapat ismét együtt akar táborozni.

Ezt a rövid tudósítást az elmondottak és a látottak alapján állítottam össze. Mind három „riportalanyból” csak úgy ömlött az élmények sora, és boldogan meséltek. Az elmondottaknak tized része sem kerülhetett - helyszűke miatt papírra. A leírt élményeknek nagyrészt magam is szemtanúja voltam.

„Egy cserkész barát”

Trodalmi oldal

Áprily Lajos (1887-1967)

„...lélek van teveled...”

„Olvasd verseket oly nyelveken is, amelyek nem értesz. Ne sokat, mindig csak néhány sort, de többször egymás után. Jelentésükkel ne törődj, de lehetőleg ismerd az eredeti kifejezőmódjukat, hangzásukat. Így megismered a nyelvek zenéjét, az alkotó-lelkek belső zenéjét. S eljuthatsz oda, hogy anyanyelved szövegeit is olvasni tudod a tartalomtól függetlenül is, a vers belső, igazi szépségét, tisztelen táncát csak így élheted át” – hangzik Weöres Sándor tanácsa a Versről c. művében.

Elöttem a feledhetetlen zenéjű – talán a legismertebb Áprily-vers – a Március cseh nyelvű fordítása. Kísérletezem. Többször el-

olvasom magamban, majd hangosan. Ízlelgetem az általam nem ismert nyelv szavait, előbb bátortalanul, majd egyre bátrabban, s közben áramlik bennem a gyermekkoromtól jól ismert vers magyarul.

MÁRCIUS

A nap tüze, látod,
a fürgé diákat
a hegyre kicsalta: a csúcsra kiállt.
Csengve, nevetve
kibuggyan a kedve
s egy ős evoét a fénybe kiált.

Régi, kiszáradt
tó vize árad,
néma kutakban a víz kibuzog.
Zeng a picinyke
szénfejtő cinke
víg dithyrambusa: dactilusok.

Selymit a barka
már kitakarta,
sárga virágját bontja a som.
Fut, fut az áram
a déli sugárban
s hőkken a hó a hideg havason.

Barna patakja
napra kacagva
a lomha Marosba csengve siet.
Zeng a csatorma,
zeng a hegy orma,
s zeng – ugye zeng, ugye zeng a szived!

TETŐN

Kós Károlynak

Ősz nem sodort még annyi árva lombot,
annyi riadt szót: „Minden összeomlott...”

Nappal kószáltam, éjjel nem pihentem,
vasámap reggel a hegyekre mentem.

Ott lenn: sötét ködöt kavart a katlan.
Itt fenn: a vén hegy állott mozdulatlan.

Időbbe látó, meztelen tetőjén
tisztást vetett a bujdosó verőfény.

Ott lenn: zsbongott még a völgy a láztól.
Itt fenn: fehér sajttal kínálta a pásztor.

És békeséges szót ejtett a szája,
és békeséggel várt az esztenája.

Távok, hol már a hó királya hódít,
az ég lengette örök lobogóit.

Tekintetem szárnyat repesve bontott,
Átőleltem a hullám-horizontot

s tetőit, többet száznál és ezemél –
s titokzatos szót mondtam akkor:
Erdély...

LASSÚ SZÁRNYON

Uram, a két szárnyam nehéz,
hozzád emelkedni ma nem mer.
Ne bilincselj meg és ne bánts
nagy súlyoddal, a félelemmel.

Te nagy völgyedben ne legyek
énekre béna, hitre gyáva.
Úgy kapaszkodjam, Kéz, beléd,
mint kicsi koromban anyámba.

Hívott erőseid dalos
lakomáján mindig ne késsem.
Kapudtól ne térítsen el
utaf veszítő szédülésem.

Viharszeles mélyed felett
meredeket bízva járjam,
szilafalon hajnalmadár,
örömpiros legyen a szárnyam.

És hogyha mégis hullanék
sugaradban vagy sűrű hóban,
sohasem látott arcodat
láthassam egyszer, zuhanóban.

Egy idő után cseh nyelven is ugyanazt a lüktetést érzem, csengő-bongó rimeket hallom, s a locsogó-fecsegő hegyi patakot látom, mely tavasszal áradva-zúdulva töri meg az erdélyi hegyek ősharmóniáját.

Valóban – sokszori olvasás után – eljuthatunk a „vers belső szépségéig”, „testtelen táncáig”, az időmérték szabályain túlmutató lényegig.

Mi a titka a Március-nak, vagy más Áprily-versnek! Talán ez a ragyogás, „görögös ragyogás”, ami átlép a szavakon túlra, s az időtlenségbe viszi az olvasót...

„Pók ezüstöz holt mezőket” – visszhangzik bennem a balladai szépségű Holló-ének egyik sora, s visszhangzik az erdélyi magyar és emberi lét valamennyi tragikus fordulata is a holló-pár szimbolikus történetében. A magány, a csapaton kivüliség, a zord természeti, éghajlati viszonyok, a fellebegés-visszahullás, a „messze szállnánk – visszazállunk” sorszerűség.

Mitől válik ez a vers is különös fényűvé? Az aranylő lomb, az ezüstösen csillogó kísérteties táj, a hamvas ég, a felleg-út már egy másik világba emeli a holló-párt, s valamennyiönket. Szétnyílik a jelen pillanata: a most, kitágul a tér: az itt, időtlenségbe emelkedik, ahol már csak szárnyalás van.

Áprily (-Jékely-) Lajos végtelenül szelíd, vonzó, személyiség, nagy tudású, poeta doctus volt, aki személyes ismerőseiként üdvözölte a fákat, növényeket, állatokat, hegyeket, aki panteisztikus közösségben élt a természettel. A nagyenyedi Bethlen Kollégium tanára volt, majd tanított a kolozsvári református kollégiumban, ahol egykor diák volt, Magyarországra átköltözése után a Lónyai utcai református gimnáziumba került, majd kinevezték a Baár – Madas Leánynevelő Intézet igazgatójának. Szerkesztette az Ellenzék vasárnapi mellékletét, az Erdélyi Helikont, a Protestáns Szemlélt... De mindennek előtt KÖLTŐ volt. És EMBER...

„Hiszek Arany János igazságában, a bölcs tanácsban, amelyet életelvíl adott tanítványának: „Ember lenni mindig, minden körülményben”. Hiszem, hogy a nemzetáruláson kívül az emberárulás is Dante legmélyebb pokolbugyrába való bűn”.

Eszerint élt a „legmélyebb” időkben is.
A második világháború alatt (1944-ben) inkább felmentését kérte iskolai igazgatói állásából, mert nem volt hajlandó végrehajtani azokat az utasításokat, melyek a diákok felvételére és kitalására vonatkoztak.

„Tradicció és harmonia - írja Bata Imre-, arány és erkölcs nyílnak - mint a virágok- verseiben, titokból, szélből, viharból, hegyekből, erdőkből, kődökből és sok fényből épült lírájában”.

Polányi Éva

HOLLÓ-ÉNEK

Lomb aranylik

lengé ágon,
pók ezüstöz
holt mezőket.
Holló-hangok
hamvas égen –
holló-párom
hallod őket!
Felleg-úton
itt vonulnak,
fellebegnek,
visszahullnak.
Pár a párral
csak magukban,
szél előttük,
tél nyomukban.
Pár a párral,
soha hadban,
rikácsoló
nagy csapatban.
Éjszakázva
dült berekben,
rom-falukban,
rengetegben,
s új birokra
kelve reggel
köddel, faggal,
fergeteggel.

Pók ezüstöz
holt mezőket,
holló tart a
lomos éjnek.
Holló párom,
zeng fölötted,
zeng fölöttem
sorsos ének:
Csak magamban,
csak magadban,

virradatban,
alkonyatban,
soha csacska
csóka-hadban,
rikácsoló
vad csapatban.
Messe szállnánk –
visszaszállunk:
visszavár a
sziklaszállunk.
Durva fészken
vadfa ringat,
ott neveljük
fiainkat.
Sírdombjáról
kurta nyármak
egyszer ők is
útra szállnak.

Észak útján,
soha délnek
- zeng fölöttük
sorsos ének -,
soha hadban,
csak magukban,
szél előttük,
hó nyomukban,
éjszakázva
rom-berekben,
dült falukban,
rengetegben.

Jaj, magányos,
kósza fajta,
árvaságnak
átka rajta.
Napsugárban,
felleg-árban,
tél-szakában
jár magában –
úgy vesz el az
Éjszakában.

Ízes ízek

szeptember

Káposztás csirke

Közepes fej káposztát felszeletelünk, besózzuk, majd egy idő múlva kicsavarjuk. Beáztatunk egy római tálat. A fele káposztát az aljára tesszük. Barbecue-vel befűszerezzük a csirke combokat, szárnyakat, tesszük rá. Híg tejjel vagy főzötteszínnel (6 dl) meglocsoljuk, majd a maradék káposztát rátesszük, eligazgatjuk és 30 dkg sajtot reszelünk rá. Befedjük a tálat és 1 órát sütjük. Kenyérrel fogyasztjuk.

Seidl Ambrus

REÁL ÁRUHÁZ

ct. Tímár Vince

Áruházlánc

Gyomaendrőd, Blaha u.27. Tel.:386-691.

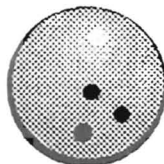
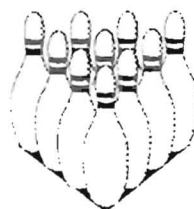
Ajánlataim:

- ☛ Főtt császárszalonna: 799 Ft/kg
- ☛ Reggeli ital 1 l.:99 Ft/l
- ☛ Csemege uborka: 720 ml: 105 Ft
- ☛ Tchibo family: 2x250 g: 599 Ft
- ☛ Hey-ho duopack 2x2l: 309 Ft
- ☛ Lantos sör:99 Ft+üveg
- ☛ Liberó every day: 899 Ft
- ☛ Dosia 500 g.: 135 Ft
- ☛ Hordós káposzta kapható

Nyitvatartás: hétköznap 6-tól 18-ig, vasárnap 7-től 10 óráig.

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1. a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit. Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt árakon lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja. Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500-forintért.

Telefon: (66) 282-048, (20) 9520-243

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, záruk, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók
Villanyszerelési anyagok

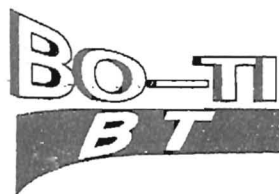
GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

☒ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☛ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☛ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☛ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☛ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☛ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

Mezőgazdasági, Műszaki
és Szolgáltató Betéti Társaság,
Hunya, (Rákóczi u. 55-57.)
mezőgazdasági üzemek,
kistermelők részére
komplett mezőgazdasági szolgáltatást vállal.

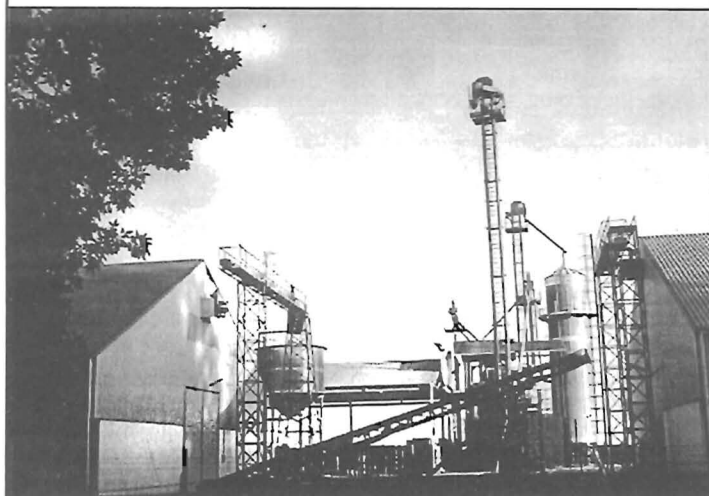
Biztosítja a termeléshez
szükséges műtrágyát, vető-

magot és vegyszert.

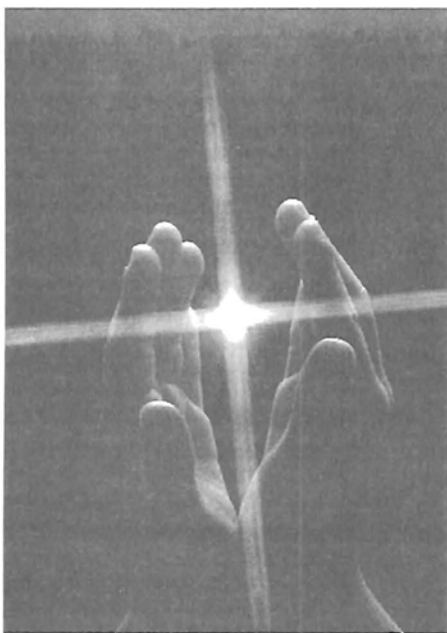
Vállalja a megtermelt növény tisztítását, szárítását, tárolását, értékesítését.

Érdeklődni lehet: 66/389-689 Tel/Fax, továbbá
66/532-610 sz és 66/532-611. sz. telefonokon.

E-mail: <boti.bt@bekesnet.hu>, <boti.bt@mailbox.hu>

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem mitvaló el élt, lélek szívünkben élnek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek.
Ők itt maradnak bennünk csendesen még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Juhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg,
akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

FÜLÖP MÁTÉ, aki a Móra Ferenc utcában élt, augusztus 28-án, 68 éves korában befejezte földi pályáját. Hosszú szenvedés után, Isten akaratában megnyugodva visszaadta lelkét Teremtő Urának. Gyászolják: felesége, gyermekei, unokái, rokonai, ismerősei.

HAMZA JÓZSEFNÉ HORVÁTH ILONA, aki Hunya, Tancsics u. 9. sz. alatt élt, szeptember 1-én, 68 éves korában Isten Országába költözött. Gyászolják: férje, gyermekei, unokái, dédunokái és a

HUNYA IMRE volt endrődi, Lásos utcai lakos, augusztus 13-án, 61 éves korában váratlanul elköltözött az élők sorából az Örökkévalóság honába. Herceghalmon temették el születésnapján, aug. 22-én. Gyászolja a családját és az Endrődiek Baráti Köre. Nyugodjon békében.

KMELLÁR MÁTÉ, aki Hunya, Vörösmarty u. 27. sz. alatt élt, július 27-én, 80 éves korában visszaadta lelkét az Élet Urának. Gyászolják: fia, menyé, unokái, dédunokái és a rokonok.

LÁTKÓCZKI ETELKA, aki Hunya, Vörösmarty u. 38. sz. alatt lakott, augusztus 12-én, 63 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: férje és a rokonok.

PINTÉR LAJOS IMRE aki a Selyem utcában lakott, augusztus 5-én, 56 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolják: Családját.

POHARELECZ LÁSZLÓ, volt endrődi lakos, életének 70. évében, július 30-án váratlanul befejezte földi pályáját, az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: felesége, fia és családját, rokonai, ismerősei.

SOCZÓ JÓZSEFNÉ KISZELY MAGDOLNA, aki hunyai lakos volt. augusztus 3-án 80 éves korában Miskolc-Tapolcán elhunyt. Gyászolják: fiai, menyéi, unokái, dédunokái és a rokonok.

Köszönetnyilvánítás

Drága halottunkat, Gyebnár Jánost sokan elkísérték utolsó útjára. Sírjára virágot hoztak. lelkiüdvéért imádkoztak, részvétüket szóban, írásban kifejezték. A gyászoló család Isten áldását kéri mindnyájukra, köszönete jeléül.

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik Hunya Imrét utolsó útjára elkísérték, fájaldalmunkban osztoztak, sírjára virágot hoztak.

Gyászoló család

Békesség haló poraikon,
fogadja be őket az Úr
az Ő országába.
Az Örök Világosság
ragyogjon felettük!

Az endrődi templomban, a katolikus szertartás szerint eltemetett halottakról 40 évre visszamenőleg, név szerint megemlékezünk halálóloszi évfordulójuk napján.

Szép és üdvös lenne, ha a gyászoló család, egy éven belül havonta, egy éven túl évente szentmisét ajánlana fel elhunyt szeretteikért.

A BARTÁSÁG SPORT EGYESÜLETÉRT KÖZHASZNÚ ALAPÍTVÁNY KÖZHASZNÚSÁGI JELENTÉSE A 2002. évről

Az Alapítványt 1999-ben öt fő hozta létre.

Alapítók voltak: Dinya Zoltán, Farkas István, Jakus Imre, +Kovács Lajos Szurovecz Istvánné.

Az Alapítvány a Pk. 60.146/1999 július 14-i bírói döntés alapján közhasznú.

Az Alapítvány a városban folyó sporttevékenység fejlesztésére, különös tekintettel az endrődi településrész labdarugó, versenysport az utánpótlás, a tanuló ifjúság iskolai és szabadidő sporttevékenységének támogatására jött létre.

Az, aki az Alapítvány céljaival egyetért, támogatását, az Endrőd és Vidéke Takarékszövetkezet által vezetett, 52000015-10003640 számlaszámra fizetheti be..

Az Alapítvány céljai elérése érdekében gyűjti és kezeli a támogatók adományait, valamint pályázatok útján próbál anyagi támogatást szerezni céljai eléréséhez.

A város által évente szétosztásra kerülő Sport Alapból az Alapítvány megalakulása óta támogatást nem kapott, pályázatait évről-évre sorra kedvezőtlenül bírálta el az Önkormányzat Humánpolitikai Bizottsága.

Az elmúlt (2002 év) évben az Alapítvány a gyomaendrődi Közösségi Házal együtt megszervezte a „A Világ Futballcsillagai A-Z-ig” című fotó kiállítását. (Molnár István magántulajdonosa).

2002. évi augusztus 20-i, magas színvonalú városi ünnepség szervezését segítette az Alapítvány (a Művelődési Ház volt a fő szervező).

I. Számviteli, pénzügyi beszámoló beszámoló:
BEVÉTELEK:

1./Előző évi pénzmaradvány: 68.955.-Ft

2./2002 évi adomány 10.000.-,.,

3./APEH általjövőért Szja 1% 296.-,.,

4./Bankkamat 3.889.-,.,

ÖSSZESEN: 83.140.-Ft 83.140.-Ft

KIADÁSOK:

1./Kulturális szolgáltatás (fotókiállítás) 10.000.-Ft

ÖSSZESEN 10.000.-Ft 10.000.-Ft

2002. évi ZÁRÓ PÉNZKÉSZLET: 73.140.-Ft

II. Az Alapítvány alapítói vagyona az alapítói szándék szerint 50 ezer forint alá nem csökkenthető, ezt a követelményt fenti számadás alátámasztja.

III. Az Alapítvány 2002 évben költségvetési támogatásban nem részesült., sem célszerű juttatásban.

IV. Az Alapítvány vezető tisztségviselői, a kuratórium tagjai feladatukat díjazás nélkül látták el, számukra semmilyen juttatás nem került folyósításra.

V. A 2002. évben benyújtott pályázatok nem nyertek kedvező elbírálást, így az Alapítvány csak magánszemélyektől kapott (igen csekély értékű) adománnyal és a bankkammattal tudta bevételét növelni.

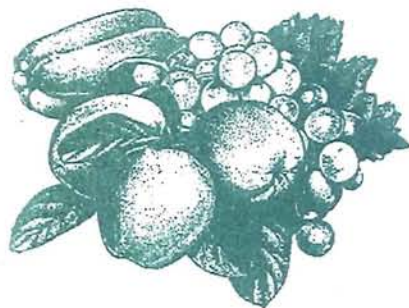
Az endrődi településrész verseny, valamint ifjúsági és szabadidős sporttevékenységének támogatását a jövőben szeretnénk megvalósítani, és reményeink szerint a következő időszakban sikeresebb pályázataink és több civil támogatónk lesz.

Fülöp Zoltán a kuratórium elnöke

Az Endrődiek Baráti Köre az APEH által 2002 évben jóváírt 1 % összegét, 25.565.-forintot

(jóváírás dátuma: 2002. 10. 09) a Hősök napi ünnepség rendezési és posta költségeinek részbeni fedezetére használta fel. Az Egyesület Vezetősége ezúttal is köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik úgy rendelkeztek adóelszámolásuk során, hogy az egyesület munkáját támogatják. További támogatásukat a jövőben is tisztelettel kéri a E.B.K.E Vezetősége.

Az Endrődi Szent Imre Egyházközségért Közhasznú Alapítvány az APEH által 2002. évben jóváírt: 44.282.-forintot, az endrődi, egyházi kezelésben lévő temetők karbantartási munkáinak részbeni fedezeteként használta fel. Az Alapítvány kuratóriuma köszönetét fejezi ki azoknak, akik rendelkezésükkel segítették az Alapítvány céljait. A kuratórium továbbra is kéri és várja a támogatást.

Kert- barátok- nak

Emlősök a szántóföldön - IV. rész

Hörcsög

Égész Európában őshonos. Nálunk hazánkban a síkvidéken igen gyakori. Főleg a kötöttebb talajt szereti, ahol kiépítheti tartós „lakását”, a laza, homokos talaj erre a célra nem alkalmas. Nemcsak a hegyes vidéket, de az erdőt, a lapos, vizes területet is kerüli. Testét szürkés barna vöröses szőrzet borítja, de vannak közöttük egész sötét (vöröses- feketés) színűek is. Rövid, zömök testű állat, nagy szemekkel. Földalatti lakását tartózkodás céljára építi, de épít a magvak tárolására is szolgáló helységeket. Ezeket a helységeket több irányból folyosók kötik össze, a kijárat közelében van az ürülék és a táplálkozás során elhullott növényi törmelék.

A fiatal hörcsög csak egy-két éléskamrát épít, míg az idősebb 3-5 helységet.

A hideg beálltával mélyebbre húzódik, és ott is épít magának egy kamrát. Az első lába segítségével kapparja a földet a hasa alá, majd a hátsó lábával a háta mögé túrja. Ha összegyűlt már sok föld, a hátsó felével a felszínre nyomja. Az első lábait ügyesen mozgatja, ezek segítségével tisztítja (valamint a fogával) meg a szemestakarmányt, melyet a pofazacskjájába gyűjt össze, és ha tele lesz, úgy elviszi az „éléskamrájába”.

hörcsög

ürge

Egyébként dühös, vakmerő állat. Szembeszáll még az emberrel is, kutyával, megharapja a ló lábát, ha elkapja egy ragadozó, (egerésző-ölyv, réti sas stb.), akkor annak körmei között is védekezik. Hozzá hasonló nagyságú állattal életre-halára menő harcra száll az életéért. Ellenfelét harapja, körmeivel karmolja. A kisebb testű állatokra egyenesen vadászik, mert tápláléka a magvakon kívül a rovarok, egerek, kisebb madarak, gyíkok. A növényi anyagok közül a szemes takarmányon túl a zöld vetést, répát, hüvelyeseket, burgonyát, gyümölcsöt szereti.

Télen egyfolytában alszik, és csak március április tájékán bújik a felszínre. Ébredése már február végén kezdődik, amikor már a készletéből táplálkozik. Áprilisban nyári lakást készít magának, mely nem olyan mély, mint a téli, (30-60 cm) és a hím állat a nőstény lakásába költözik. A nőstény két alkalommal fial, először májusban, majd másodszer júliusban. Mind két alkalommal 8-16 kölyköt hoz a világra, melyek vakok és csupaszok. A kölykök két hetes korukban más tudnak ásni, és túrják a földet, majd önálló életet kezdenek.

Nyáron a termés beértével kezdik gyűjteni a magvakat az esti, illetve a hajnali órákban. Pofazacskjájukban 5 dkg termést is képesek összegyűjteni és a tárolóba vinni. Tulajdonképpen ezért tartják kártékony állatnak. Ellen-ségei az ölyvek, és általában a nappali ragadozó állatok, valamint a baglyok, a görény és a menyét.

Budájukat szívesen használták a szücsök, mert könnyű és tartós szörme.

Ürge

Európa keleti felében elterjedt, hazánkban a sík vidéken, a kötöttebb talajokon szántóföldeken, réteken terjedt el.

Valamivel kisebb testű mint a hörcsög, bundája sárgás rozsdasárga színű (előfordul homokszínű változata is). Teste karcsúbb mint a hörcsögé, szintén van pofazacskjója. Fülei kicsik és a szőrzet eltakarja.

A föld felszíne alatt egy-másfél méternyire van a kamrája, melyet folyosókkal vesz körül. A kamrába előszeretettel hurcolja a magvakon kívül az üveg és porcelán cserepeket, fenyves fémeket. Egyébként a hüvelyesek magvaival, bogyókkal, gyenge füvel, gyökerekkel, löherével táplálkozik. Ügyes mozdulattal meglepi és elfogja a kisebb madarakat, egereket, melyekkel szívesen táplálkozik. Érdekes látvány amint két hátsó lábára állva táplálkozik és közben éberén figyel.

Ha nagyon elszaporodik, akkor sok kárt tud okozni. Mélyszántással, rendszeres talajmozgatással hathatósan védekezhetünk ellene. Régebben sokkal több ürge volt a földeken, mint manapság, ezért több módon is irtották. Élményszamba ment gyermekkoromban az ürgeöntés, ehhez víz és egy erős bot kellett. Sok gazda fizetett is a kiöntött és elpusztított ürgekért. A vízen kívül csapóvással is vadásztak rájuk.

Tavasszal 4-8 csupasz, vak kölyköt hoz világra a nőstény. A fiak igen gyorsan fejlődnek, egy éven belül már ezek is ivarérettek és szaporodnak.

Mire eljön az ősz, meghíznak, a kijáratot betömik és téli álomra szenderülnek. Ha csapadékos hosszú a tél, sok elpusztul belőlük.

Ellenségei még: a mezei sas, egerésző-ölyv, varjú, sólyom, gém, menyét, görény.

Hunya Alajos

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

ajánlataim:

- virághagymák
- grillsütők, bagrácsok, állványok
- hűtőtaszkák, jégakkuk
- szivattyúk, öntözőtömlők, szórófejek
- fűnyírók, szegélynyírók, sövényvágók
- kéziszerszámok, szegek, csavarok
- háti és kézi permetező, vegyszerek
- fóliák, takaróponyvák, műanyagárúk
- gumicsizmák, védőkesztyűk
- befőzéshez üvegek, üvegtetők
- ventilátorok, barkácsszerszámok
- műanyag kukák (-110 l 5990,-)
- drótkerítések, létrák
- DÜFA zománccfestékek, ecsetek
- VAPOREX falszűrő adalék

Várom Kedves Vásárlóimat!

Július 30-tól SZEPTEMBER 2-ig Gyoma
belterületén 17,5 mm csapadék hullott.
Tavaly július 13-AUGUSZTUS 20 között 55,8 mm.

VÁROSUNK Gyomaendrőd * Megjelenik havonta * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Főszerkesztő: Császárné Gyuricza Éva
Szerkesztőség címe: 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-30)2973-571 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu *

Szerkesztők: Cs. Szabó István, Hunya Alajos, Iványi László, Márton Gábor, Polányi Éva,

Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BE/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva
Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu